

5-8.
SINIFLAR

АДЫГЭБЗЭ АДЫГАБЗ

ADIĞECE ÖĞRETİM MATERYALI
Doğu (KABARDEY) VE BATI (ADIĞEY) LEHÇELERİ
• MODÜL 2 •

Yazarlar
İlhan Aydemir
Ayşe Tufan
Talih Altınışik
Özlem Aydemir
Aylin Öz

DEVLET KİTAPLARI
İKİNCİ BASKI
....., 2019

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI: 6022
YARDIMCI VE KAYNAK KİTAPLAR DİZİSİ: 525

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Kitabın metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

Proje Yürütücüsü
KAFFED
Kafkas Dernekleri Federasyonu

Editör ve Program Geliştirme
Yrd. Doç. Dr. Sinem Vatanartıran

Ölçme ve Değerlendirme
Canan Göknil Dinçer

Rehberlik
Şeyma Kanbek

Ressam
Asiye Erin

Grafik Tasarım
Abdulkadir Polat

ISBN: 978-975-11- 3947-4

Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulunun 06.02.2015 gün ve 1321249 sayılı yazısı ile öğretim materyali olarak kabul edilmiş, Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğünün gün ve sayılı yazısı ile ikinci defa adet basılmıştır.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlahî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerihamdan İlahî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım:
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

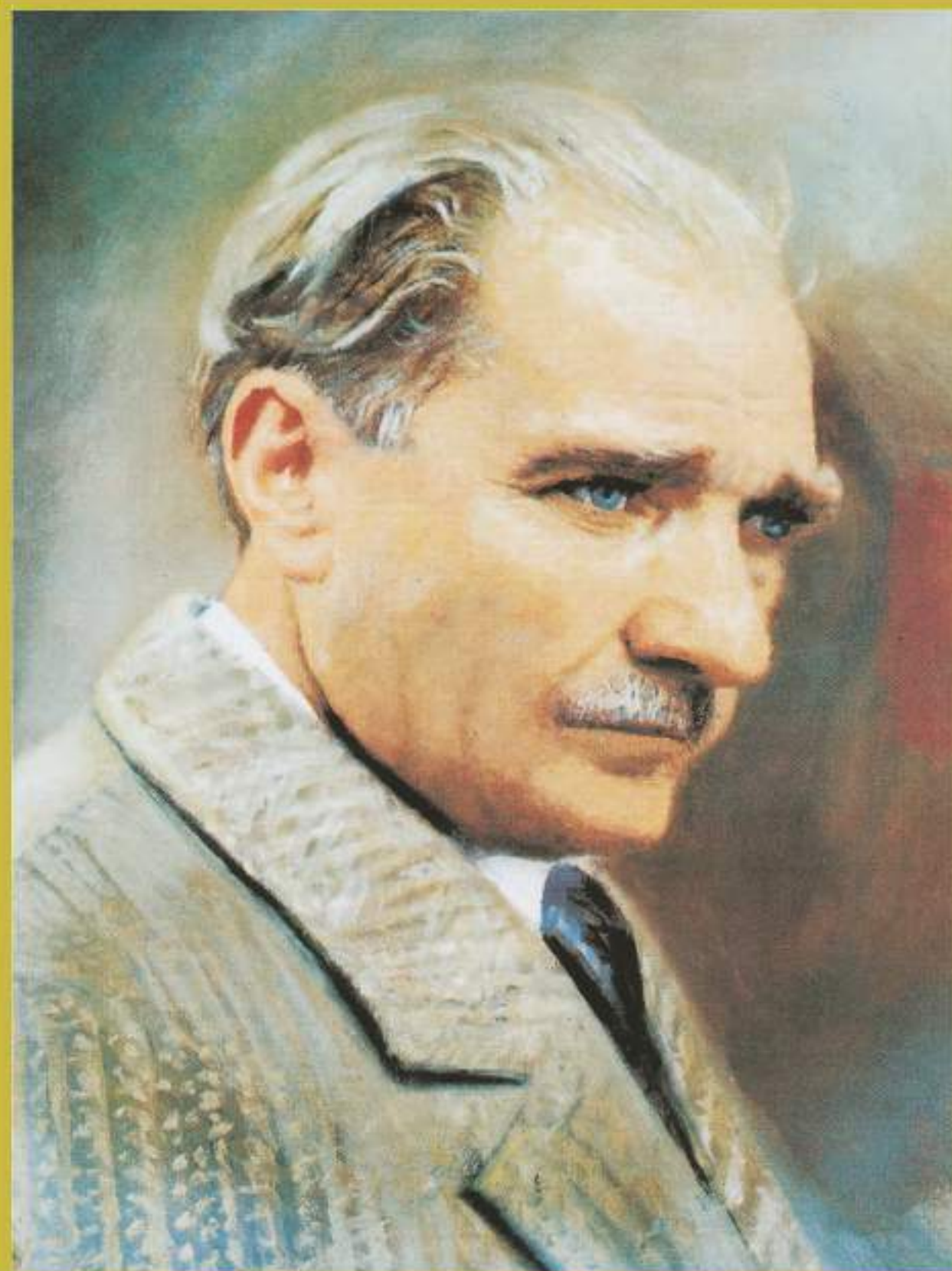
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsaid bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

ÜNİTE İÇERİKLERİ

ALFABE	
ÜNİTE 1 BOŞ ZAMANLARIMIZ	<p>Dil İşlevleri: Düzenli yapılan işleri ifade etmek; davet etmek, daveti kabul etmek, daveti geri çevirmek.</p> <p>Aktif kelimeler: Haftanın günleri, günün bölümleri, büyük ziyareti, spor yapmak, sinemaya gitmek, okula gitmek, yürüyüş yapmak, ödev yapmak, kitap okumak, yemek yapmak, alışveriş yapmak, ne zaman, hadi.</p>
ÜNİTE 2 BİR GÜNÜM	<p>Dil İşlevleri: Saati sormak, tam ve yarım saatleri söylemek; günün farklı dilimlerinde selamlaşmak.</p> <p>Aktif kelimeler: Günaydın, iyi günler, iyi akşamlar, iyi geceler, gece, gündüz, öğle, akşam.</p>
ÜNİTE 3 MEVSİMLER / HAVA DURUMU	<p>Dil İşlevleri: Hava durumunu sormak, anlatmak.</p> <p>Aktif kelimeler: Güneş, fırtına, rüzgar, kar, yağmur, bulut, sıcak, soğuk, mevsimler, üşümek, terlemek, sayılar (1-100).</p>
ÜNİTE 4 HAYVANLAR DÜNYASI	<p>Dil İşlevleri: Hayvanların özelliklerini tarif etmek; mukayese etmek.</p> <p>Aktif kelimeler: ayı, yarası, kanguru, papağan, yunus, balina, aslan, köpekbalığı, panda, fil, uğurböceği, kelebek, balık, domuz, kedi, kertenkele, salyangoz, kaplumbağa, karınca, iki ayaklı, dört ayaklı, 'daha...'; 'ona göre daha...'</p>
ÜNİTE 5 TATİL ZAMANI	<p>Dil İşlevleri: Yer sormak; yol tarif etmek; basit yönergeler vermek.</p> <p>Aktif kelimeler: Tatil, dağ, yüksek, müze, park göl, gemi, köprü, kütüphane, restoran, postane, araba parkı, hastane, dernek, supermarket, tiyatro, nehir, harita, kaybolmak, yorulmak, soru sormak, acıkmak, sağ, sol, ön, arka, düz gitmek, sağa dönmek, yanında, karşısında, karşıya geçmek, uzak, yakın.</p>

KİTAP HAKKINDA GENEL BİLGİ

Orta okulda okutulan 5 – 8. Sınıflar Yerel Diller ve Lehçeler seçmeli dersi kapsamında Adige dili (Batı ve Doğu Lehçeleri) için hazırlanan öğretim programına uygun olarak yazılmıştır. Seçmeli dersler yönetmeliğine göre, öğrenciler herhangi bir seçmeli dersi istedikleri sınıfta seçebildikleri için, bu kitap ta modüler sisteme uygun olarak, 5-8. sınıf öğrencilerinden bu dersi ikinci defa seçecek olanlar için hazırlanmıştır. Modül 2 kitabı, Avrupa Birliği Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'nde belirtilen dile ilişkin yeterlilik düzeylerinden, A1.2 temel düzeyinin dil becerileri dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Kitapta, hem Batı hem de Doğu lehçelerinde, Rusya Federasyonu'na bağlı Adigey Cumhuriyeti ve Kabardey Balkar Cumhuriyeti'nde resmi dil olarak seçilen lehçeler kullanılmıştır. Türkiye'de yaşayan Adigelerin bazı yöresel ağız farklılıkları olabilir. Bazı kelimelerde kullanılan sesler ya da yapılar bu kitaptan farklılık gösterebilir. Örneğin, Türkiye'deki Kabardeylerin cümle sonlarına /C/, Kabardey Balkar Cumhuriyeti'ndeki Kabardeylerin cümle sonlarına /w/ sonekini kullanmaları gibi. İletişimi aksatmayan bu tür farklılıkları, öğretmen ders esnasında zamanı elverdiğince öğretebilir, bu farklılıklara kulak dolgunluğu kazanmalarını sağlayabilir.

Adigecede Kiril alfabesi kullanılmaktadır. Bu alfabenin öncelikle öğretilmesi, birincil amaç değildir. Alfabe, o dile ait sesleri temsil eden sembollerdir. Öğrencilerin öncelikle o dile ait sesleri tanımaları ve bu sesleri doğru üretmeye başlamaları beklenmektedir. Bu yaş grubunda öğrenciler, bu dile ait pek çok bilinmezle karşı karşıyadır: yeni sesler, vurgu ve tonlamalar, kelimeler, dilbilgisi yapıları, alfabe sembolleri, vs. Bu kadar çok bilinmezi bir anda öğrencinin karşısına çıkarmak, doğru bir yaklaşım olmaz. Bu sebeple bu kitapta, öncelik, Adigecede olup Türkçede olmayan seslere ağırlık vererek, bu sesler ve bu seslerin kullanıldığı kelimeleri sürekli dinleterek ve söyleterek, dilin ritmine alışmaları istenmektedir. Bu sesleri temsil eden semboller olan alfabedeki harfler ise, öğrenciye her üniteye farklı sayıda sunulmaktadır. Yazma becerisi olarak, öğrencilerin bu harflerin kelime içindeki yerlerini tanımaları, boşlukları doldurarak kelimeleri tamamlamaları ve daha sonra bağımsız olarak yazarak pratiklerini geliştirmeleri beklenmektedir. Bu modülde, öğrencilerin alfabedeki harfleri ve öğrendikleri kelimelerin nasıl yazıldıklarını sadece 'tanımaları' beklenmemekte, sözlü ifade edebildikleri sık kullanılan kelime ve cümleleri yazabilmeleri de hedeflenmektedir.

Modül 2'de dört temel dil becerisinin (dinleme, okuma, yazma, konuşma) geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Adigecede yer alan sesler, Türkçede yer alan seslere göre çok farklılık gösterdiği için, özellikle bu seviyede öğrencilerin bu seslere alışması, bu sesleri sürekli duyarak sesler arasındaki farkları ayırt etmeye başlaması ve yıl sonuna doğru bu sesleri doğru telaffuz etmeleri beklenmektedir. Özellikle bu düzeyde çoğu söz ve eylemler, kalıplar hâlinde öğretilmek üzere tasarlanmıştır. Konuşma becerilerinin gelişmesi için, metin içindeki diyalogların, ayrıca rol yapma, doğaçlama, drama gibi yöntemlerle tekrar edilmeleri önerilmektedir. Bu modülde yazılı ifadelerin oranı artırılmıştır ve Modül 1'e göre öğrencilerin okuma becerilerinin gelişimine daha fazla yer ayrılmıştır.

АДЫГЭ АЛФАВИТ

Doğu (Kabardey) EHCesi

А Э Б В Г Гу

Гъ Гъу Д Дж Дз Е

Ё Ж Жь З И Й

К Ку КІ КІу Къ Къу

Кхъ Кхъу Л Лъ Лі М

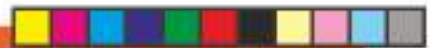
Н О П Пш Р С

Т ТІ У Ф ФІ Х

Ху Хь Хь Хъу Ц Ці

Ч Ш Щ Щі Ы Ъ

Ь Э Ю Я І
+а,э,ы Іу

АДЫГЭ АЛФАВИТ

Ван (Adıgey) әлфәбә

А	Б	В	Г	Гу	Гъ
Гъу	Д	Дж	Дз	Дзу	Е
Ё	Ж	Жъ	Жъу	Жь	З
И	Й	К	Ку	Къ	Къу
КІ	КІу	Л	Лъ	ЛІ	М
Н	О	П	ПІ	ПІу	Р
С	Т	ТІ	ТІу	У	Ф
Х	Хъ	Хъу	Хь	Ц	Цу
ЦІ	Ч	Чъ	ЧІ	Ш	Шъ
Шъу	ШІ	ШІу	Щ	Ъ	Ы
Ь	Э	Ю	Я	І +а,э,ы	Іу

ADIĞECE ÖĞRETİM MATERYALİ

DOĞU (KABARDEY) VE BATI (ADIĞEY) LEHÇELERİ

• MODÜL 2 •

ПСАЛЪАЩХЪЭХЭР/ДЭТХЭР

АЛФАВИТ	1-2

ЯПЭ ТЕМЭ. ІУЭХУ ДЫЩЫПЭРЫМЫТ ЛЪЭХЪЭНЭХЭР	4
ЩЫПЭ ТЕМЭ. ІОФ ЗЫТЫМЫШІЭРЭ УАХЪТЭХЭР	5

ЕТІУАНЭ ТЕМЭ. СИ ЗЫ МАХУЭР	26
ЕТІАНЭ ТЕМЭ. СИ ЗЫ МАФЭ	27

ЕЩАНЭ ТЕМЭ. ГЪЭМ И ЛЪЭХЪЭНЭХЭР-УАФЭМ И ЩЫТЫКІЭР	50
ЕЩАНЭ ТЕМЭ. ГЪЭМ И ЛЪЭХЪАНЭХЭР-УАШЪОМ И ЩЫТЫКІЭР	51

ЕПЛИАНЭ ТЕМЭ. ПСЭУЩХЪЭХЭМ Я ДУНЕЙР	72
ЕПЛИАНЭ ТЕМЭ. ПСЭУШЪХЪЭХЭМ Я ДУНЕЙ	73

ЕТХУАНЭ ТЕМЭ. ЗЫГЪЭПСЭХУГЪУЭ	100
ЕТФАНЭ ТЕМЭ. ЗЫГЪЭПСЭФЫУГЪУ	101

ШЫПЭ ТЕМЭ. ІУЭХУ ДЫШЫПЭРЫМЫТ ЛЪЭХЪЭНЭХЭР

Едауи гъэлягъуэ, едауи кыжылэж.

Нэхъыжхэм дащлоупщэ

Спорт дощ! (Тенис, Футбол,
Волейбол доджэгу)

Тенис доджэгу

Кыдыоклуыхь.

Ди унэ лэжыгъэхэр дощ!.

Тхыль доджэ.

Допщэфэ.

Доццахуэ. Щэхуаклуэ доклуэ.

ШЫПЭ ТЕМЭ. ЮФ ЗЫТЫМЫШІЭРЭ УАХЪТЭХЭР

нахьыжхэр зэтэгэльэгү

Спорт тэшы. (тенныс, Футбол, Волейбол тэджэгу)

тенныс тэджэгу

кьэатэклухэ

ти унэ юфхэр тэшы

Тхыль Теджэ

Тэпщэрыхэ

Тэщэфэ - щэфакло тэкло

1 **Пэрыт** Пэрыт и зы тхэмахуэр дауэ игыаклуэрэ?

2 **Етгуанэ** ыххэ. Едагуи жылэж.

Блыщхэ

Махуэку

Щэбэт

Гьубж

Мэрем

Тхэмахуэ

Бэрэжьей

1 **Пэрыты и зы тхьамафэ сыд фэдэу блигъэкырэ**

2

- Блыпэ
- Гьубдж
- Бэрэскэжый
- Мэфэку
- Бэрэскэшху
- Мэфэээкю маф
- Тхьаумаф

3 **Ещанэ Үххэ. Епљи жылэж. Пэрыт и тхьэмахуэр дауэ игьаклуэрэ?**
Сурэтхэм фепль, жыфиз. Щапхьэ : Пэрыт блыщхьэ махуэхэм есыну маклуэ.

07
Блыщхьэ

08
Гьубж

09
Бэрэжьей

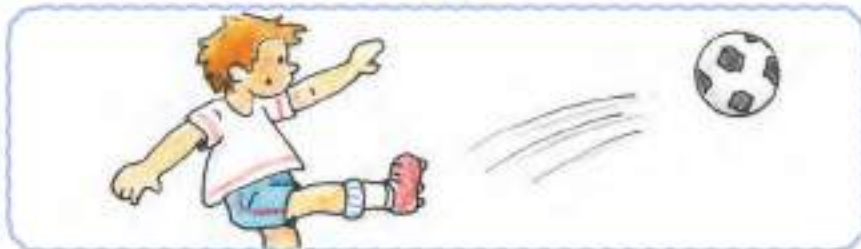
10
Махуэку

11
Мэрем

07
Щэбэт

12
Тхьэмахуэ

3

Пэрыт изытхьамафэ сыдэуштэу ыгьаклора? Сурэтхэм яплыи, кьало.

Щапхьэ: Пэрыт блыпэ мафэм есынэу макло.

07
Блыпэ

08
Гьубдж

09
Бэрэскэжый

10
Мэфэку

11
Бэрэскэшху

07 Мэфэзэкьо
маф (Шэмбэт)

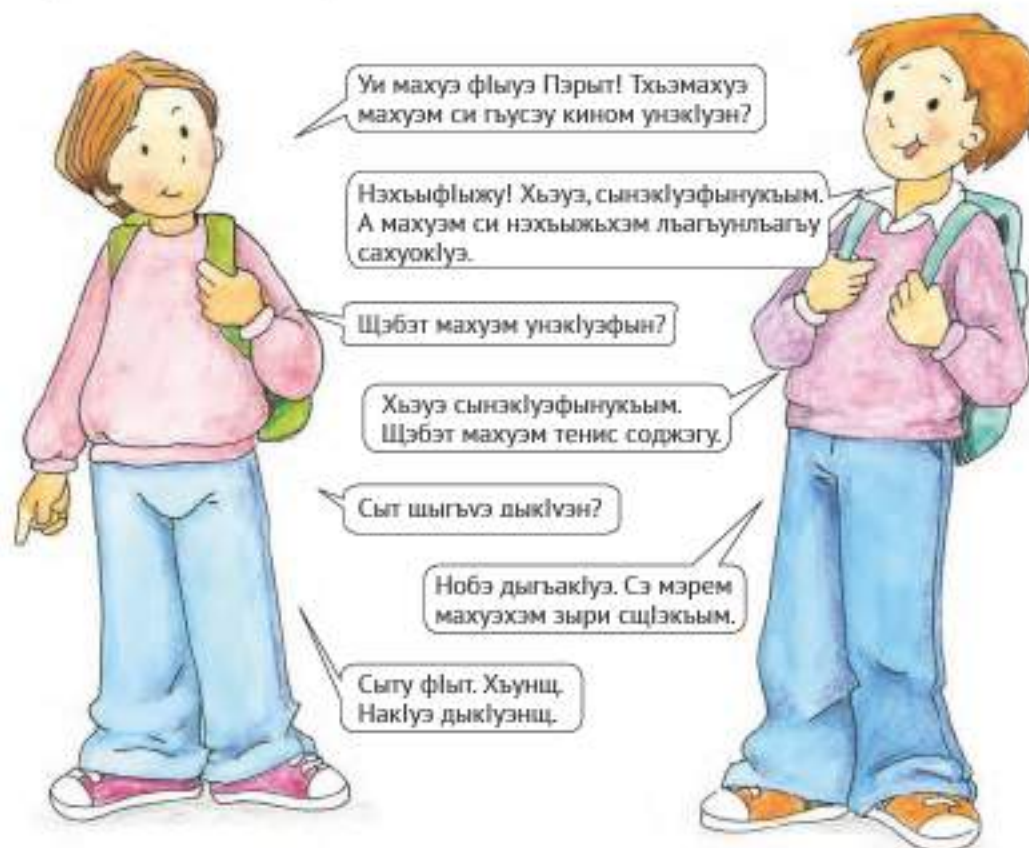
12
Тхьаумаф

4 Фи тхьэмахуэ гъэпсыр зэвгъэпэщ.

Блыщхъэ	Гъубж	Бэрэжьей	Мэхуэку	Мэрэм	Щэбэт	Тхьэмахуэ

5 Фи ныбжьэгъухэм феупщI. Щапхъэм хуэдэу фи тхьэмахуэ гъэпсыр зэвгъэпэщ.

БзэзехьэкIэ-Бзэхэгъуазэ

Щэбэт махуэм	си гъусэу унэклуэн?
Щэбэтым	

Хьунщ, **сынэклуэнщ.**

Хьэуэ, **сынэклуэфынукуым.**

4 Шъуи тхьамафэ гъэпсыкIэ зэжъугъэпэш.

Блыпэ	Гъубдж	Бэрэскэжый	Мэфэку	Бэрэскэшху	Мэфээзкъо маф	Тхьаумаф

5 Уиныбджэгъу зы тхьамафэм ышIэнэу рихъухьагъэмкIэ шъуеупчI. (Тамгъэ) диалогум шъуеплъи шъо шъуидиалог зэхэжъугъэуцу.

Бзэ зехьакI

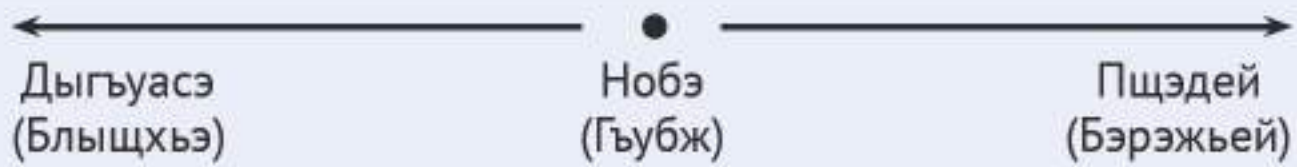
Мэфээзкъом	си гъусэу укъэклонэ?
Мэфээзкъо мафэм	

Хьун, **сыкъэкIон.**

Хьау, **сыкъэкIошъуцтэп.**

Бээхэгъуазэ (бээ зехьэкIэ)

Сыт щыгъуэ дыкIуэн?
Нобэ дыкIуэн?

Блыщхъэ махуэ **къэс**

Блыщхъэ махуэ **хэм**

Кином сокIуэ.

Бээ зехьаклэ (Бээхэгъуазэ)

Сыдигъо **ты**клон?

Непэ **ты**клон.

Блыпэ мафэ **къэс**

Блыпэ мафэ **хэм**

Кином сэкло.

Бээхэгъуазэ (бээ зехьэклэ)

Сэ

Кино-м

Со-клуэ.

Уэ

Еджапэ-м

Уо-клуэ.

Ар

Паркъ-ы-м

Ма-клуэ.

Дэ

Кином

До-клуэ.

Фэ

Еджапэм

Фо-клуэ.

Ахэр

Паркъым

Ма-клуэ-хэ.

Бээ зехьаклэ (Бээхэгъуазэ)

Сэ

Кино-м

Сэ-кло.

О

Еджаплэ-м

О-кло.

Ащ

Паркь-ы-м

Ма-кло.

Тэ

Кино-м

Тэ-кло.

Шьо

Еджаплэ-м

Шьо-кло.

Ахэр

Паркь-ы-м

Ма-кло-х.

6   **Еханэ ыхъэ. Едалуи жылэ.**

Блыщхъэ махуэм дэ еджаплэм доклуэ, еджаплэм доклуэ,
Щыпэ пщэдджыжьым тцлэр аращ.

Гъубж махуэм, дэ еджаплэм доклуэ...
Бэрэжьей махуэм дэ еджаплэм доклуэ...
Мэхуэку махуэм, дэ еджаплэм доклуэ...
Мэрем махуэм, дэ еджаплэм доклуэ....

Щэбэт махуэм ди плэм дыхожае, ди плэм дыхожае,
Пщэдджыжьым жылуэу тцлэр аращ.

Тхъэумахуэ махуэм махуэ псом дыжеифынущ.

7   **Еханэ ыхъэ. Едалуи жылэ.**

Пщэдджыжь

шэджагъуэ

Пщыхъэщхъэ

Жэщ

6

Блыпэ мафэм еджаплэм тэкло,
Пчэдыжым апэ еджаплэм тэкло.

Гьубдж мафэм еджаплэм тэкло...
Бэрэскэжые мафэм еджаплэм тэкло...
Мэфэку мафэм еджаплэм тэкло...
Бэрэскэшхо мафэм еджаплэм тэкло...

Мэфэзакьу мафэм тэчыешьу, тэчыешьу,
Пчэдыжым апэрэмкля дэгыоу тэчыешьу.

Тхьаумафэ мафэм мэфэренэм тэчыешьу.

7

Пчэдыжь

Щэджагы

Пчыхьэ

Чэщы

ТхэкIэ, еджэкIэ зыдогъащIэ

Аа

а

Адакъэ

_ д _ къэ.

Джанэ

Дж _ нэ.

Ээ

а э

Анэ

Ан _

Адэ

Ад _

Ыы

а э ы

Бжын

Бж _ н

Шы

Ш _

Тхаклэ, еджаклэ зэтэгъашлэ

Аа

а

Атакъэ

_ т _ къэ

Джанэ

Дж _ нэ

Ээ

а э

ны

н _

ты

т _

ыы

а э ы

Бжын

Бжь _ н

шы

ш _

ТхэкIэ, еджэкIэ зыдогъащIэ

Уу

а э ы у

Унэ

__ нэ

Уэс

___ с

Бзу

Бз __

Нану

Нан __

Ии

а э ы у и

И

и

Ин

__ н

Иныжь

__ ныжь

Тхаклэ, еджаклэ зэтэгъашлэ

Уу

а э ы у

Унэ

__ нэ

__

Ос

__ с

__

Бзыу

Бз __

__

Нэнау

Нэн __

__

Ии

а э ы у и

8

и

__

Ины

__ н __

__

Иныжь

__ ныжь

__

Тхэклэ, еджэклэ зыдогъащлэ

Оо

а э ы у и о

Фо

Ф _

__

Бостей

Б _ стей

Ее

а э ы у и о е

Епэр

_ пэр

Еджаплэ

_ джаплэ

Тхаклэ, еджаклэ зэтэгъашлэ

Оо

а э ы у и о

Шъоу

Шъ _ _

Бостей

Б _ стей

Ее

а э ы у и о е

Епэр

_ пэр

Еджаплэ

_ джаплэ

ТхэкIэ, еджэкIэ зыдогъащIэ

Iэ

а э ы у и о е Iэ

Iэ

Iэльэ

__ лъэ

Iу

а э ы у и о е Iэ Iу

ущхъэ

__ щхъэ

Iунэ

__ нэ

Тхаклэ, еджаклэ зэтэгъашлэ

Іэ

а э ы у и о е Іэ

Іэ

Іэльэ

__ лъэ

Іу

а э ы у и о е Іэ Іу

Іуцхъэ

__ щхъэ

Іун

__ н

ЕТИҮАНЭ ТЕМЭ. СИ ЗЫ МАХУЭР

1 Япэ Үхьэ. Едалуи зэгъэзахуэ.

1 Едэлуи зэгъэзаф

2

Жансет и зы махуэм уедэлуаш.
Иджы уэри уи зы махуэр (дауэ бгъаклуэми)
кыжыгэ.

3 Сыхьэтыр дапщгэ хьуа?

Сыхьэтыр блы хьуащ.

Сыхьэтыр блырэ
Ныкьуэрэ хьуащ.

Сыхьэтыр пщыкьлугт
хьуащ.

Сыхьэтыр щырэ
ныкьуэрэ хьуащ.

Сыхьэтыр тху хьуащ.

Сыхьэтыр тхурэ
ныкьуэрэ хьуащ.

06.30

Гу лытапхьэ

Хэкум:
Сыхьэтыр хым и
ныкьуэз хьуащ.

Тыркум:
Сыхьэтыр хырэ
ныкьуэрэ хьуащ.

2   Жансет и зы мафэм уедэлугъ.
Иджы ори уи зы мафэ (сыд фэдэ
бгъакломи) къэложь.

3 Сыхъатыр тхъапша?

Сыхъатыр блы хъугъэ.

Сыхъатыр им ыныкъокіэ
ежъагъ.

Сыхъатыр пшыкытгү
хъугъэ.

Сыхъатыр плым
ыныкъокіэ ежъагъ.

Сыхъатыр тфы хъугъэ.

Сыхъатыр хым ыныкъокіэ
ежъагъ.

08.30

Гу лытапхъэ

Хэкум: Къэтэджрэ

Туркум: Къэтэджрэ

4 Бээ зехьэклэ. – Бээхэгъуазэ

Жансет Сыхьэтыр дапщэм къэтэджрэ?

Жансет Сыхьэтыр блым къотэдж.

07.00

20.00

Сыхьэтыр дапщэм синемам дыкӀуэн?

Сыхьэтыр им дыкӀуэнщ.

4 Бээ зехьэклэ. – Бээхэгъуазэ

Жансет сыхьатыр тхьапщэм къэтэджырэ?

Жансет сыхьатыр блым къэтэджы.

07.00

Сыхьатыр тхьапщэм синемам
тыклон?

Сыхьатыр им тыклон.

20.00

5   **Етхуанэ ыхьэ. Едалуи жылэж. Флэхьус зэхыныр.**

07.00

Уи пщэдджыжь фыуэ.

12.00

Уи махуэ фыуэ.

18.00

Уи пщыхьэщхьэ фыуэ.

23.00

Уи жэщ фыуэ.

5

Шүфэс зэхыныр

07.00

Уипчэыжь шлу!

12.00

Уимафэ шлу!

18.00

Уипчыха шлу!

23.00

Уичэщ шлу!

6   Еплъ, едауи жылэж. Тепсэлъыхъ.

пщэдджыжь

шэджагъуэ

пщыхъэщхъэ

жэщ

1-Сыхъэтыр 08.30 хъуащ. Пщэдджыжьщ.

2-Сыхъэтыр 13.00 хъуащ. Шыджагъуэщ.

3-Сыхъэтыр 07.00 хъуащ. Пщэдджыжьщ.

4-Сыхъэтыр 20.30 хъуащ. Пщыхъэщхъэщ.

5-Сыхъэтыр 19.00 хъуащ. Пщыхъэщхъэщ.

6-Сыхъэтыр 01.00 хъуащ. Жэщщ.

7   Едауэ. Сыхъэтыр итхъэ. Сыт ищлэми кыжылэ.

Псы зыдызогъэжэх.

6

Еплъ, едәлуи кьәложь. Едәлуи тегушыыхь.

Пчэдыжь

Щэджагьу

Пчыхьа

Чэщы

1-Сыхьатыр блы хьугьэ.

2-Сыхьатыр пшыклубгьу хьугьэ.

3-Сыхьатыр бгьум ыныкьу хьугьэ.

4-Сыхьатыр ткьырэ зьрэм ыныкьу хьугьэ.

5-Сыхьатыр пшыклуищы хьугьэ.

6-Сыхьатыр зы хьугьэ.

7

Едәлу, сыхьэтыр итх. Сыт ешлэми кьәложь.

Зысэгьэпскы

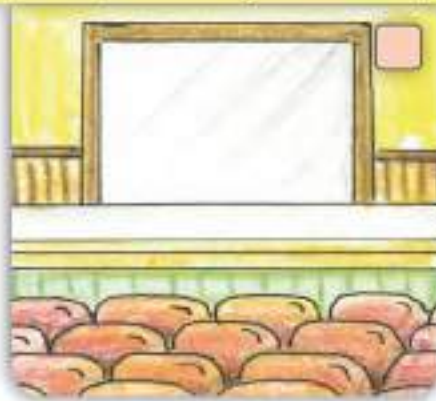

8

Еянэ ыыхьэ. Едауи лыагыуэ тедзэ.

Пэрыт щэбэт махуэм сыт ищлэр?

Жансет Сыхьэтыр дапщэ хьуауэ унэм кыгыээжрэ?

Пэрыт пщыхьэщхьэм шха иужь сыт ищлэр?

Пэрыт дэнэ клуэрэ?

8   **Едэлуи уналэ тедз.**

Пэрыт мэфэзакьу мафэм сьд ишлэрэ?

Жансет сьхьатыр тхьапшым еджапэм кьикьыжьыра?

Пэрыт пчыхьэшхьашхэм ьуж сьд ьшлэрэр?

Пэрыт тыдэ кьлора?

Тхэккэ, еджэккэ зыдогъащкэ

Мм

Ма мэ мы ми мо

Мажьэ

___ жь__

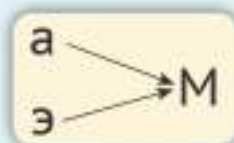
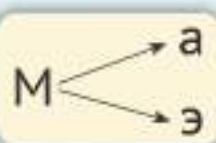
Мастэ

___ ст__

Жэм

Ж ___

Рр

ра рэ ры ри ро ру

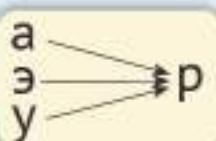
Шэрхъ

Ш ___ хъ

Хъарбыз

Хъ ___ быз

Тхаклэ, еджаклэ зэтэгъашлэ

Мм

Ма мэ мы ми мо

Мажьэ

__ жь __

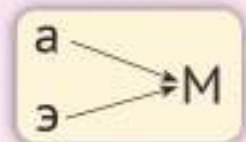
Мастэ

__ ст __

Чэм

ч __

Рр

ра рэ ры ри ро ру

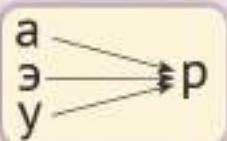
Шэрэхь

ш __ хь

Хьырбыз

хь __ быз

Тхэкіэ, еджэкіэ зыдогыащіэ

У – ра! У – ра! У – ра!

Мыр Умарщ. Мыри Муратщ.

Умаррэ Муратрэ мажэхэ.

С с

сэ са сы си со су

Нысэ

Н _ _ _

_ _ _

Санэ

_ _ Н _

_ _ _

Мыр Сасщ, Мыр Саримэщ, мыри Сусщ.

Сасрэ Саримэрэ Сусрэ мажэхэ.

Тхаклэ, еджаклэ зэтэгъашлэ

У – ра! У – ра! У – ра!
 Мыр Умар. Мыри Мурат.
 Умаррэ Муратрэ мачъэх.

С с

сэ са сы си со су

Нысэ

Н

Санэ

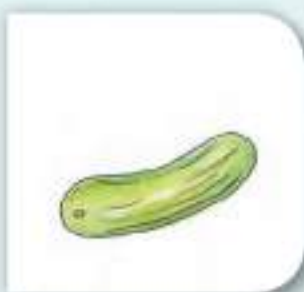
н

Мыр Сас, Мыр Саримэ, мыри Сус.
 Сасэрэ Саримэрэ Сусэрэ мачъэх.

ТхэкIэ, еджэкIэ зыдогъащIэ

Нн

на нэ ны ни но ну

Нащэ

___ щ ___

Нанэ

___ н ___

а	↘	⇒ НЭ
у	↘	
на	↘	

Н	↗	а
	↘	э
	↘	у

Нанэ унэм мэкIуэж.

Мыр Синэмщ. Синэм хасэм макIуэ.

Синэм дэнэ кIуэрэ?

– Ар хасэм макIуэ.

Нанэ дэнэ кIуэрэ?

– Ари унэм мэкIуэж.

ПсынщIэрыпсалъэ – Усэ цыкIу.

Иэбэ цыкIур тоуэ тоуэ

Лъабэ цыкIур тоуэ.

Нанэ кIыхъащ пшынэ цыкIу

Феуэ дахэу сипсэ цыкIу.

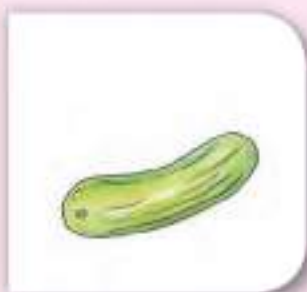

Тхаклэ, еджаклэ зэтэгъашлэ

Нн

на нэ ны ни но ну

Нэшэбэгу Н__ эб__ гу _____

Нанэ _____ н _____

а
у
на

⇒ нэ

н

а
э
у

Нанэ унэм макло.

Мыр Синэм. Синэм хасэм макло.

Синэм тыдэ клора?

– Ар хасэм макло.

Нанэ тыдэ клора?

– Ари унэм мэкложьы.

Псынклэрыпсалъэ – Усэ цыкly.

Іэлэ цыкlyр тео тео

Лъапэ цыкlyр тео.

Нанэ кыхыгы пшынэ цыкly

Шъуео дахэ сипсэ цыкly.

ТхэкIэ, еджэкIэ зыдогъащIэ

Ш Ш

шэ ша шы ши шу

Шыд

__ _ д

__ _

шэ

__ _

__ _

Нобэ уэшх къошх. Уафэр щыIэщ.
Мыр шыщ. Мыр шущ. Шыр уэрамым ирокIуэ.

Т Т

тэ та ты ти ту

Шэнт

Ш _ н _

__ _

Танэ

__ _ н _

__ _

Мыр Танэщ.
Танэр мэшым макIуэ.

Тхаклэ, еджаклэ зэтэгъашлэ

Шш

шэ ша шы ши шу

Щыды

__ д __

__ _

Шэ

__ _

__ _

Непэ ошх къешхы. Ор чъылэ,
Мыр шы. Мыр шыу. Шыр урамым рекло

Тт

тэ та ты ти ту

Шэнт

Ш _ н _

__ _

Танэ

__ н _

__ _

ма	↘	→ тэ
ша	↗	

Мыр Танэ.
Танэр мэшым макло.

Тхэклэ, еджэклэ зыдогъащлэ

Пп

па пэ пы пу по

Пшынэ

__ ш __ н __

Пэ

__

__

Мыр Санэ и пшынэщ.
Санэ и пшынэр мэбзэрабзэ. Мэ-бзэ-раб-зэ

Дд

да дэ ды ди ду

дэ

__

__

Дуней

Дадэ

Дуданэ

Мыр Данэщ. Мыр Дыщэщ.
Данэрэ Дыщэрэ мадэ.

Тхаклэ, еджаклэ зэтэгъашлэ

Пп

па пэ пы пу по

Пшын

_ ш _ н

Пэ

__

__

Мыр Санэ и пшын.
Санэ и пшынэр мэбзэрабзэ. Мэ-бзэ-раб-зэ

Дд

да дэ ды ди ду

дэ

__

__

Дунае

Д _ н _ _

Тэтэжь

Т _ т _ _

Іудан

Мыр Данэ. Мыр Дышьэ.
Данэрэ Дышьэрэ мадэ.

Тхэклэ, еджэклэ зыдогъащлэ

Зз

за зэ зы зи зу

1

Зы

0

Зыри

Мыр мээщ. Мэзыр инщ. Мэзыр дахэщ.
Мыр мазэщ. Мазэр изщ. Мазэр мэлыд.

Бб

ба бэ бы би бо бу бе

Бзу

з

Банэ

н

Мыхэр бабыщ. Мис быбыщ анэр. Ар инщ, дахэщ.
Бабыщ шырхэри дахэщ. Бабыщ анэм и шырхэр псым ишаш.

Тхаклэ, еджаклэ зэтэгъашлэ

Зз

за зэ зы зи зу

1

Зы

0

Зыри

Мыр мээ. Мэзыр ины. Мэзыр дахэ.
Мыр мазэ. Мазэр из. Мазэр мэлыды.

Бб

ба бэ бы би бо бу бе

Бзыу

Панэ

Мыхэр бабыщ. Мыр бабыщмэ ян. Ар ины, дахэ.
Бабыщ шырхэри дахэ. Бабыщмэ янэ и шырхэр псым ишагъ.

ЕЩАНЭ ТЕМЭ. ГЪЭМ И ЛЪЭХЪЭНЭХЭР-УАФЭМ И ЩЫТЫКІЭР

1 Япэ ыхъэ. Едагуэ, егъэлыагъуи, жыэ.

дыгъэ

жъапщэ

уэшх

уэс

уэлбанэ

пшэ

хуабэ

щылыэ

1   Едэлу, егъэльэгъуи къало

тыгъэ

жъыбгъэ

оцхы

осы

фыртын

ошъуапщэ

фабэ

чъылэ

2

Етгунэ ыхъэ. Едагуни уи ныбжьэгъум жегэ.

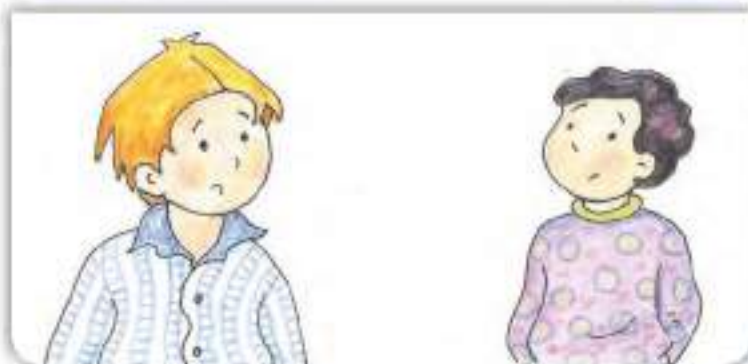
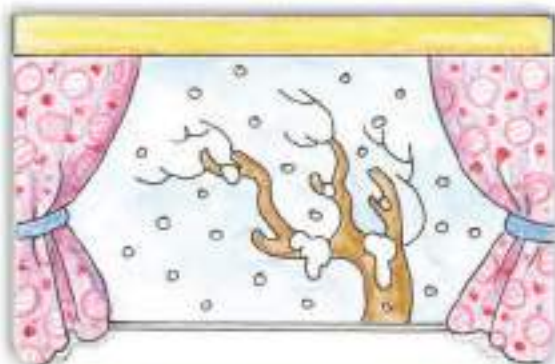
Псынщэрыпсалъэ – Усэ цыкIу

Нобэ уафэр сэт хуэдэ?
Пшэ тельщ, уэшх къошх,
ди жагъуэщ, дыджэгуфкъым.

Нобэ уафэр сэт хуэдэ?
Жьы къопщэ, уэс къос,
ди жагъуэщ, дыджэгуфкъым.

Нобэ уафэр сэт хуэдэ?
Уэшх къошх, уэлбанэщ,
Дошынэ, дыджэгуфкъым.

Нобэ уафэр сэт хуэдэ?
Уафэр къабзэщ, дыгъэр къопс
Ди гуапэщ, догуфIэ фынакIуэ дывгъэджэгу.

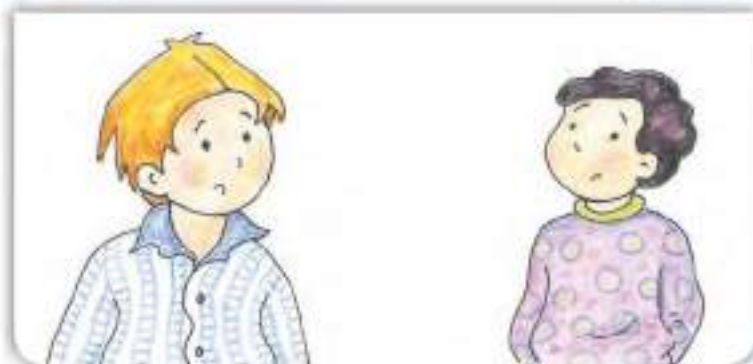
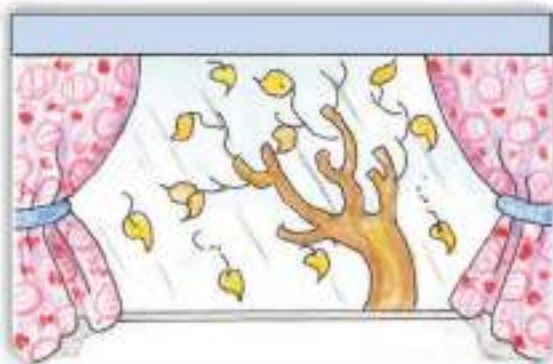
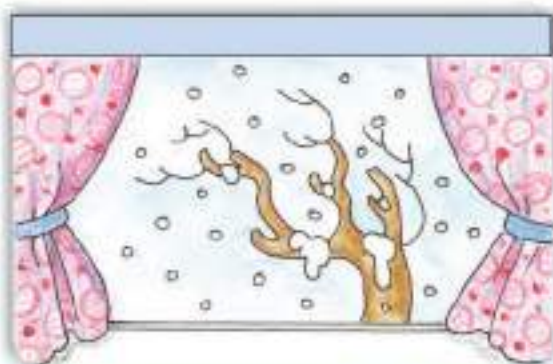
2   **Едэлүйи уи ныбджэгүм елү**

Непэ ом изыеэт сьд фэда?
Ошьюапцэ ыкли уае
Тычэфынчэ тыджэгушьюрэп

Непэ ом изытэт сьд фэда?
Чьылэ, уае ыкли фыртын
Тэщынэ тыджэгушьюрэп

Непэ ом изытэт сьд фэда?
Фабэ, ыкли тыгьэнэпс
Тычэф, некю тыгьэджэгу.

3 **Едагуэ, уэрэдым дэжью.**

4 **Зэлушщэ джэгү.**

3 Едәлу ықи оредыр кьало.

4 Зәлушщә джәгу.

5 БээзехьэкIэ – Бээхэгъузэ

Нобэ уэс къос. СопыщIэ.

Со	пыщIэ.	Сы	пыщIэкъым.
Уо	пыщIэ.	У	пыщIэкъым.
Мэ	пыщIэ.	.	пыщIэкъым.
До	пыщIэ.	Ды	пыщIэкъым.
Фо	пыщIэ.	Фы	пыщIэкъым.
Мэ	пыщIэхэ.	.	пыщIэхэкъым.

Нобэ уафэр куэду хуабэщ. СопщIантIэ.

Со	пщIантIэ.	Сы	пщIантIэкъым.
Уо	пщIантIэ.	У	пщIантIэкъым.
Мэ	пщIантIэ.	.	пщIантIэкъым.
До	пщIантIэ.	Ды	пщIантIэкъым.
Фо	пщIантIэ.	Фы	пщIантIэкъым.
Мэ	пщIантIэхэ.	.	пщIантIэхэкъым.

5 Бээ зехьаклэ (Бээхэгъуазэ)

Непэ ос къесы. Чьыиэ сэлэ.

Сэ	Чьыиэ сэлэ.	Сэ	Чьыиэ сылэрэп.
О	Чьыиэ олэ.	О	Чьыиэ улэрэп.
Ащ	Чьыиэ малэ.	Ащ	Чьыиэ лэрэп.
Тэ	Чьыиэ тэлэ.	Тэ	Чьыиэ тылэрэп.
Шьо	Чьыиэ шьолэ.	Шьо	Чьыиэ шьулэрэп.
Ахэр	Чьыиэ малэх.	Ахэр	Чьыиэ лэхэрэп.

Непэ ор фэбэдэд. Сэпщантлэ.

Сэ	сэпщантлэ.	Сэ	сыпщантлэрэп.
О	опщантлэ.	О	упщантлэрэп.
Ащ	мэпщантлэ.	Ащ	пщантлэрэп.
Тэ	тэпщантлэ.	Тэ	тыпщантлэрэп.
Шьо	шьопщантлэ.	Шьо	шьупщантлэрэп.
Ахэр	мэпщантлэх.	Ахэр	пщантлэхэрэп.

Тхэклэ, еджэклэ зыдогъащлэ

Щщ

щэ ща щы щи щу

Щынэ

__ ы __ э

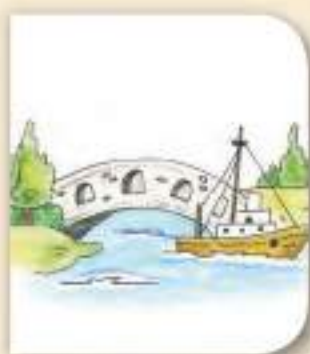
Щыгъэ

__ ыгъ __

Пхъащхъэмыщхъэр мэщащэ
Щауэ цыкӀухэр мэщыпэ.

Жж

жэ жа жы жи жу

Лъэмыж

Лъэ __ ы __

Жэщ

__ э __

Тхаклэ, еджаклэ зэтэгъашлэ

Щщ

щэ ща щы щи щу

Щынэ

__ ы __ э

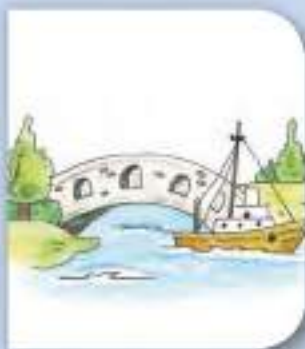
Щыгъ

__ ыгъ

Пхъащхъэмыщхъэр мэщащэ
Щауэ цыкхухэр мэщыпэ.

Жж

жэ жа жы жи жу

Лъэмыдж

Лъэ __ ы __

Чэщ

__ э __

ТхэкIэ, еджэкIэ зыдогъащIэ

Л л

лэ ла лы ли лу

Лэныстэ

__ э __ ст __

Лэгъупыкъу

__ эгъу __ ыкъу

Мыр Зэрылэ и лэныстэщ.
Зэрылэ лэныстэмкIэ мабзэ.

Х х

хэ ха хы хи

Хадэ

__ а __ э

Хасэ

__ а __ э

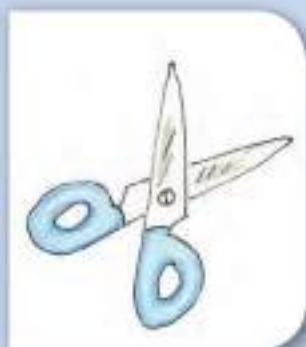
Мыр дэ ди хадэщ.
Хадэм жылэ хыдосэ.

Тхаклэ, еджаклэ зэтэгъашлэ

Л л

лэ ла лы ли лу

Лэныстэ

_ э _ ст _

Шыуанкъопс

Шы _ а _ къо _ с

Мыр Зэрылэ и лэныстэ.
Зэрылэ лэныстэмклэ мабзэ.

Х х

хэ ха хы хи

Хатэ

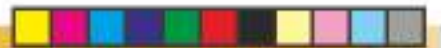
_ а _ э

Хасэ

_ а _ э

Мыр тэ ти хатэ.
Хатэм чылэ хэтэсэ.

Тхэкіэ, еджэкіэ зыдогъащлэ

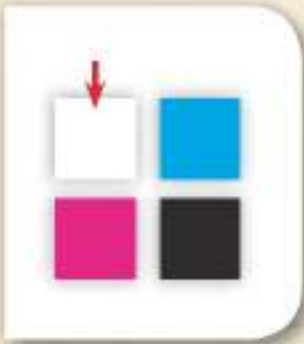

Ху ху

хуа хуэ хуу ху хуе

нарыху

н_ рт_ ху

Хужь

_ _ ж

Хь хь

хьэ хьа хьы хьи хьу

Хьэ

Хьэмбылу

Хь_ _____

Тхаклэ, еджаклэ зэтэгъашлэ

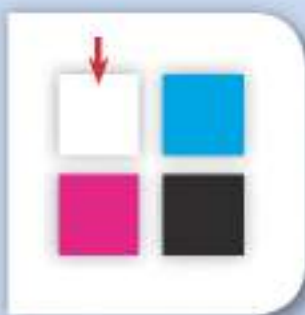
Ф ф

фэ фа фы фи

Натрыф

н_ тр_ ф

Фыжбы

ф_ жь _

Хь хь

хьэ хьа хьы хьи хьу

Хьэ

Хьэмбылыу

Хь_

ТхэкIэ, еджэкIэ зыдогъащIэ

Г г

гэ га гы ги

Жыг

Гыныху

__ ы __ н __ ху

Ди хадэм жыг итц.
Ди хадэм гыныхуи итц.

Гу гу

гуэ гуа гуу гуи гуе

Гуащэ

__ а __ э

Гу

__

__

Пэгун

__ э __ н

Мыр гуащэнэ и гуащэц.
Гуащэнэ гуащэм хуодэ.

Тхаклэ, еджаклэ зэтэгъашлэ

Г г

гэ га гы ги

Чыг

Гыныплъ

Гы__п__

Ти хатэ чыг ит.
Ти хатэ гыныплъи ит.

Гу гу

гу го

Гуацэ

__а__э

Гу

__

Пэгун

__э__н

ТхэкIэ, еджэкIэ зыдогъащIэ

Жь Жь

жъэ жъа жьы жье

Бжъэ

Б _ э

__ _

Жьэгү

_ эгү

__ _

Жьэгүр хуабэщ. Жьэгүр гуапэщ.
Бжъэхэр бжьагуэм щолажьэ.

Ф ф

фэ фа фы фе

Фащэ

__ _ щ _

__ _

фонащэ

_ о _ _

__ _

Фо

__ _

__ _

Ди хадэм фонащэ итщ.
Фонащэр фом хуэдэщ.

Тхаклэ, еджаклэ зэтэгъашлэ

Жь Жь

Жьэ Жья Жьы

Бжьэ

Б _ э

Жьэгу

_ эгу

Жьэгур фабэ. Жьэгур гуапэ.
Бжьэхэр бжьалом щэлажьэ.

Шь Шь

Шьэ Шья Шьы Шье

Шьюащэ

Шь _

нашэ

н _

Шьюу

Ти хатэ нащэ ит.
нащэр шьюум фэд.

ТхэкIэ, еджэкIэ зыдогъащIэ

К к

ка кэ кы ке

Картэ

__ а __ т __

Налшыч

__ ал __

Мыр Налшыч къалэрщ.
Налшыч къалэр куэду дахэщ.

Ку ку

куэ куа кые куу

Куабжэ

__ а __ ж __

Хьэку

Хь__

Мыр дэ ди куабжэщ.
Ди куабжэр куэду дахэщ.

Тхаклэ, еджаклэ зэтэгъашлэ

К к

ка кэ кы ке ку

Ку

Налчик

__ ал __

Мыр Налчик къалэ.
Налчик къалэр бо дахэ.

Ку ку

ку ко

Куамэ

__ а __

Хьэку

Хь__

Мыр тэ ти куаджэ.
Ти куаджэ бо дахэ.

Гъэмахуэ махуэ

Неспеша, радостно - весело

Макъ. Къэбэрдокъуэ Б. ейщ

Ды-гъэр уэм къы - шо - фэ, бзу - хэ - ри мэ - фий, гъэ - ма - хуэ ма -
хуэ - ши тхэ - жы - гъуэ ма - хуэщ. Изц - хэ - ри мэ - хуэ-кӀуэ,
щэ-жьей-хэр мэ - джэгу, гъэ - ма - хуэ ма - хуэ-ши тхэ-жы-гъуэ ма - хуэщ.

Дыгъэр уэм
Къышофэ,
Бзухэри
Мэфий,
Гъэмахуэ
Махуэши,
Тхэжыгъуэ
Махуэщ.

Изцхэри
МэхуакӀуэ,
Щэжьейхэр
Мэджэгу,
Гъэмахуэ
Махуэши,
Тхэжыгъуэ
Махуэщ.

ЦыкӀухэр
Псыхуэм
Щотхэ,
Тхэжу
ЗышагӀэлскӀ,
Гъэмахуэ
Махуэши,
Тхэжыгъуэ
Махуэщ

УЭШХЫМ И КЪАРУ

Уэшхырщ, жалэ, лъагэу, ину
Жыги удзи къэзыгъэкӀыр.
Упымылъ абы лъэкӀыным!
Уэшхырщ щӀым къыхэзыгъэкӀыр
Гуэдзыр, хъэр, нартыхур, джэшыр,
Пхъыр, хъарбызыр, бжыныр, нащэр, –
КъэбжэкӀ закъуэ, уемызэшу,
КъытхуигъэкӀыр абы мащӀэ!

Сэри, сщӀатэм къысхуищӀэну,
Сельэлунт сыхигъэхъуэну.

Тхаклэ, еджаклэ зэтэгъашлэ

Жъу жъу

жъу жъо

Жъуагъо

_____ о _____

Мыжъо

М _____

Ш | Ш |

ш|а ш|э ш|ы ш|и

Щазмаш |

_____ з _____

Ш|эныгъэ

_____ н _____ э _____

ЕПЛИАНЭ ТЕМЭ. ПСЭУЩХЬЭХЭМ Я ДУНЕЙР

1 Еплъ, егупсыси джеуап етыж.

- 1-Пэрытрэ Жансетрэ сыт ящлэрэ?
- 2-Уи гугъэмклэ Жансет дэтхэнэ псэущхьэхэр фыгуэ ильагьурэ?
- 3-Дэтхэнэ псэущхьэр куэдрэ псалъэрэ?
- 4-Дэтхэнэ псэущхьэм сыт ишхрэ?

2 Едагуи уи джеуапхэм клэлыпльыж.

3 Еплъи нэгъэсыж, едагуи клэлыпльыж.

ЯПЛЭНЭРЭ ТЭМЭ. ПСЭУШЪХЪАХЭМЭ ЯДУНАЙ

1

Еплъ, егупшыси джеуап етыж.

- 1-Пэрытрэ Жансетрэ сьд ащлэрэ?
- 2-Уи гугъэмклэ Жансет тары псэушъхъэхэу шлу ильэгъурэ?
- 3-Тары псэушъхъэу дэгъоу гушылэрэ?
- 4-Тадьрэ псэушъхъэм сьд ишхьрэ?

2

Едэлуи уи джеуапхэмэ аклэлыпльэжъ

3

Еплъи нэгъэсыж. Едэлуи клэлыпльэжъ.

4 Сурэтхэм и бжыгээр тетхэ.

- 1- Хьэндырабгьуэ 2- Хьумпцэцэдэж 3- Бзу 4- Бдзэжьей
 5- Кхьуэ 6- Шындьрхьуу 7- Нэцлэпкэ 8- Шыльэгү
 9- Тхьэгьэлэдэж

Зыри льякьуэ зимыэ.

Льякьуиті зилэ

Льякьуиплі

Льякьуих

5 Бзэзехьэкэ – Бзэхэгьуазэ

2

Бзум льякьуэ тly илэщ.

Льякьуиті

1

Мы бзум зы льякьуэ илэщ!!!

Хьэндырабгьуэм зыри льякьуэ илэкьым.

4 Сурэтхэмэ абжыгъэ тетх.

1- Хьэндырабгъо

2- Къамзэгү

3- Бзыу

4- Пцэжый

5- Къо

6- Шэндырхъу

7- Цыгъыбжъ

8- Хьадэпчэмыу

9- Тхьэгъэлэдж

Зи лъакъо зимыэр.

Лъэкъуиті зиэ

Лъэкъуипл

Лъэкъуих

5 Бзэехъакі – Бзэхэгъуаз

2

Бзыум

лъакъо

тly

и!

лъэкъутly

1

Мы

бзыум

зы

лъакъо

и!

Хьэндырабгъом зи лъакъо илэп.

6 Едалуи жылэ.

Аскэр лушыцэ мыпхуэдэу гульытэ кыжригаш.

- Зы
 - Бжэныр зы бжъакъуэщ.
 - Апхуэдэ хъурэ?
 - Мэхъу
-

- Тлу.
 - Бжэныр бжъэкъуитіщ.
 - Апхуэдэ хъурэ?
 - Мэхъу.
- Тіэклу ипэ кыгъуэтыжащ.

- Щы.
 - Бжэныр бжъэкъищщ.
 - Апхуэдэ хъурэ?
 - Мэхъу.
- Я зэхуаку зы кыдэкліащ.

- Плы.
 - Бжэныр бжъэкъуипліщ.
 - Апхуэдэ хъурэ?
 - Мэхъу,
- Ауэ ар зэрыхъур сщіэкъым.

6 Едэлуи къэложь.

Аскэр Іушыцэ мыщфэдэу гульытэ къиуагь.

- Зы
 - Пчэныр зы бжъакъу.
 - Ащ фэдэ хъуна?
 - Мэхъу
-

- ТІу.
 - Пчэныр бжъэкъуитІ.
 - Ащ фэдэ хъуна?
 - Мэхъу.
- ТІэкІу ипэ къигъотыжъыгь.

- Щы.
 - Пчэныр бжъэкъуищ.
 - Ащ фэдэ хъуна?
 - Мэхъу.
- Я зэфагу зы къыдэкІагь.

- ПІы.
 - Пчэныр бжъэкъуипІ.
 - Ащ фэдэ хъуна?
 - Мэхъу,
- Ауэ ар зэрыхъурэр сщІэрэп.

7   **Едауи гуэгъу зэхуэщ. Едауи уи джэуапхэм кIэлыпльыж.**

Къэна псэущхьитыр уи ныбжьэгъум хуэлуатэ.

8 **БзэзехьэкIэ – Бзэхэгъуазэ**

ТхьэкIумэкIыхьыр **р** тхьэкIумэ хужьщ.
ТхьэкIумэкIыхьым **м** и тхьэкIумэхэр **р** хужьщ.

9   **Еплъ, егупсыс, джеуап ет.**

- 1-Пылыр къабзэ хьэмэрэ флей?
- 2-Пылыр есыфын?
- 3-Пылхэм сыт зэрахьэрэ?

7   **Едэлуи кызгэлъагъу.**

Къанэрэ псэушьхытлур уи ныбжьэгъум фэлуат.

8 **Бзэзехъаклэ – Бзэхэгъуаз**

Тхъаклумкыхъам и тхъаклумэ фыжьы
Тхъаклумкыхъам и тхъаклумэхэр фыжьы

9   **Еплъ, егупшыс, джеуап ет**

- 1-Пылыр къабза хъэумэ шойа?
- 2-Пылыр есышьуна?
- 3-Пылхэм сьд зэрахъарэр?

10 **Едагуи уи джеуапхэм кIэлъыплъыж.**

11 **Дауэ уегупсысрэ? Едагуэ "нтIэ" е "хьэуэ" жыIэ.**

1- Джейхэр хыбжхэм нэхьрэ нэхь инщ.

нтIэ

хьэуэ

2- Хыыбжхэр джейхэм нэхьрэ нэхь кIыхьщ.

нтIэ

хьэуэ

3- Хыбжхэр джейхэм нэхьрэ нэхь жэрщ.

нтIэ

хьэуэ

4- Пылхэр дзыгьуэнэфхэм нэхьрэ нэхь флейщ.

нтIэ

хьэуэ

5- Пылхэр хыкхьуэхэм нэхьрэ нэхь лъэщщ.

нтIэ

хьэуэ

6- Хьэбдзэжьейхэр хыбжхэм нэхьрэ нэхь кIыхьщ.

нтIэ

хьэуэ

10 Едэлу ыкi джэуапхэр уплъэкiу.

11 Сыдэуштэу уегупшысэра? Едэлуи «ары» е «хьэлу» оi.

1- Китхэр хыкьумэ анахьи нахь ин.

ары хьэлу

2- Хыкьухэр китэхэм анахьи нахь кiыхь.

ары хьэлу

3- Хыкьухэр китэхэм анахьи нахь псынкiэх.

ары хьэлу

4- Пилхэр цыгьонэшъухэм анахьи нахь шiойых.

ары хьэлу

5- Пилхэр хыкьохэмэ анахьи нахь лъэщых.

ары хьэлу

6- Акулхэр хыкьохэмэ анахьи нахь кiыхьах.

ары хьэлу

12 Бээзехьэкіэ – Бээхэгьуазэ

A- Дэтхэнэр нэхь

Пылыр нэхь инщ.

Жэщбзур нэхь цыклуш.

Мыщэр нэхь лъэщщ.

B- Дэтхэнэр, дэтхэнэм нэхьрэ нэхь

Пылыр, жэщбзум нэхьрэ нэхь инщ.

Мыщэр, дыгьужьым нэхьрэ нэхь лъэщщ.

C- Дэтхэнэм нэхьрэ, дэтхэнэр нэхь

Жэщбзум нэхьрэ пылыр нэхь инщ.

Дыгьужьым нэхьрэ мыщэр нэхь лъэщщ.

13 Епщыклушанэ ыхьэ. Едалуи, уэрэдым зыдэпщлурэ жылэ.

Хэт нэхь дахэ?

Умеренно

Макь. Кьэбэрдокьуз Б. ейш

Сэ - си гуа - шэр гуа - шэ да - хэщ, Гуа - шэ да - хэр кьуп-чихэ гуа - шэщ.

Жей-мэ, и нэр зэ - ты - ре - пьэ, кьэ - тэ - джэ - мэ, ар со - хуа - пэ.

Гуа - шэм сэ - рэ хэт нэхь да - хэ, Гуа - шэм сэ - рэ хэт нэхь да - хэ?

Ла - шэ да - хэщ Гуа - шэм хуэ - дэу, Гуа - шэр да - хэщ Ла - шэ хуэ - дэу.

Сэ си гуащэр
Гуащэ дахэщ,
Гуащэ дахэр
Кьупчихэ гуащэщ
Жеймэ, и нэр
Зэтырепэ,
Кьэтэджамэ,
Ар сохуапэ

Бэжэу: Гуащэм сэрэ
Хэт нэхь дахэ,
Гуащэм сэрэ
Хэт нэхь дахэ?
Лащэ дахэщ
Гуащэм хуэдэу,
Гуащэр дахэщ
Лащэ хуэдэу.

12 Бээзехьякэ – Бээхэгъуаз

А- Тары нэхь

Пылыр нэхь ин.

Цыгъонэшъур нэхь цыкы.

Мышьэр нэхь лъэщ.

В- Тар, Тадырэм нэхьрэ нэхь

Пылыр, Цыгъонэшъум нэхьрэ нэхь ин.

Мышьэр, тыгъужьым нэхьрэ нэхь лъэщ.

С- Тадырэм нэхьрэ, тадырэр нэхь

Цыгъонэшъум нэхьрэ пылыр нэхь ин.

Тыгъужьым нэхьрэ Мышьэр нэхь лъэщ.

13

Хэт нэхь дахэ?

Умеренно

Макъ Къэбэрдокъуэ Б. ещ

Сэ - си гуа - шэр гуа - шэ да - хэщ, Гуа - шэ да - хэр къуп-иэхэ гуа - шэщ.

Жей-мэ, и нэр зэ - ты - ре - нэ, къэ - тэ - джа - мэ, ар со - хуа - нэ.

Гуа - шэм сэ - рэ хэт нэхь да - хэ, Гуа - шэм сэ - рэ хэт нэхь да - хэ?

Ла - шэ да - хэщ Гуа - шэм хуэ - дзу, Гуа - шэр да - хэщ Ла - шэ хуэ - дзу.

Сэ си гуашэр
Гуашэ дахэщ,
Гуашэ дахэр
Къупиэхэ гуащэщ.
Жеймэ, и нэр
Зэтыренэ,
Къэтэджамэ,
Ар сохуапэ

Ежъу: Гуащэм сэрэ
Хэт нэхь дахэ,
Гуащэм сэрэ
Хэт нэхь дахэ?
Лашэ дахэщ
Гуащэм хуэдзу,
Гуащэр дахэщ
Лашэ хуэдзу.

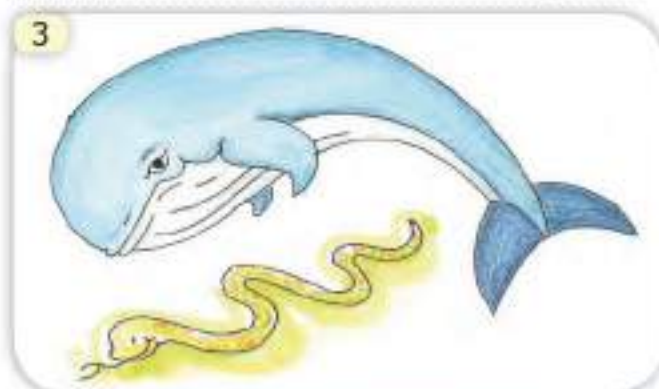
14 Плімэхэм ит псалъэхэр зэфхьэурэ псалъэпс зэхэвгьувэ.

Джэдур аслъэным нэхьрэ нэхь уэдщ.

Лъэщ

Гьур

Клыхь

Клэщл

Жэр

Хуэм

Фы

Іэй

15 Едауи зыдэпщурэ жылэ.

Къызоклухь
Къызоклухь
Сыт слъагьур?
Зы мзыхьэ сольагьу
Сэр нэхьрэ нэхь ину.

Сос
Сос
Сыт слъагьур?
Зы хьэбдзэжьей сольагьу
Сэр нэхьрэ нэхь Іейжьу

Сыщытщ
Сыщытщ
Сыт слъагьур?
Блэ сольагьу.
Сэр нэхьрэ нэхь псыгьуэу.

Зызогьэпщкly
Зызогьэпщкly
Сыт слъагьур?
Дзыгьуэнэф сольагьу.
Сэр нэхьрэ нэхь цыкlyу.

Сыщысщ
Сыщысщ
Сыт слъагьур?
Зы номин сольагьу
Сэр нэхьрэ нэхь Іэпсынщлэ лъэпсынщлэу.

14 Плімэхэм ит гуцылэхэр зэхэплъхьазэ гуцылэ ухыгъэхэр зэхэгъэуцу.

Чэтыуыр аслъаным нэхь од.

Лъэщ

оды

Кыхьа

Кэкы

Жъажь

Чэр

Дэи

Дэгъу

15 Едэлуи орэдым (къыдашлу) зыдэпшыгорэ къало

Къэсэклухьэ
Къэсэклухьэ
Сыд слъэгурэ?
Зы аслъан сэльэгъу
Сэщ нахь ины.

Сесы
Сесы
Сыд слъэгурэ?
Зы акул сэльэгъу,
сэщ нахь лаежь

Сыщыт
Сыщыт
Сыд слъэгурэ?
Зы блэ сэльэгъу,
сэщ нахь псыгъуо

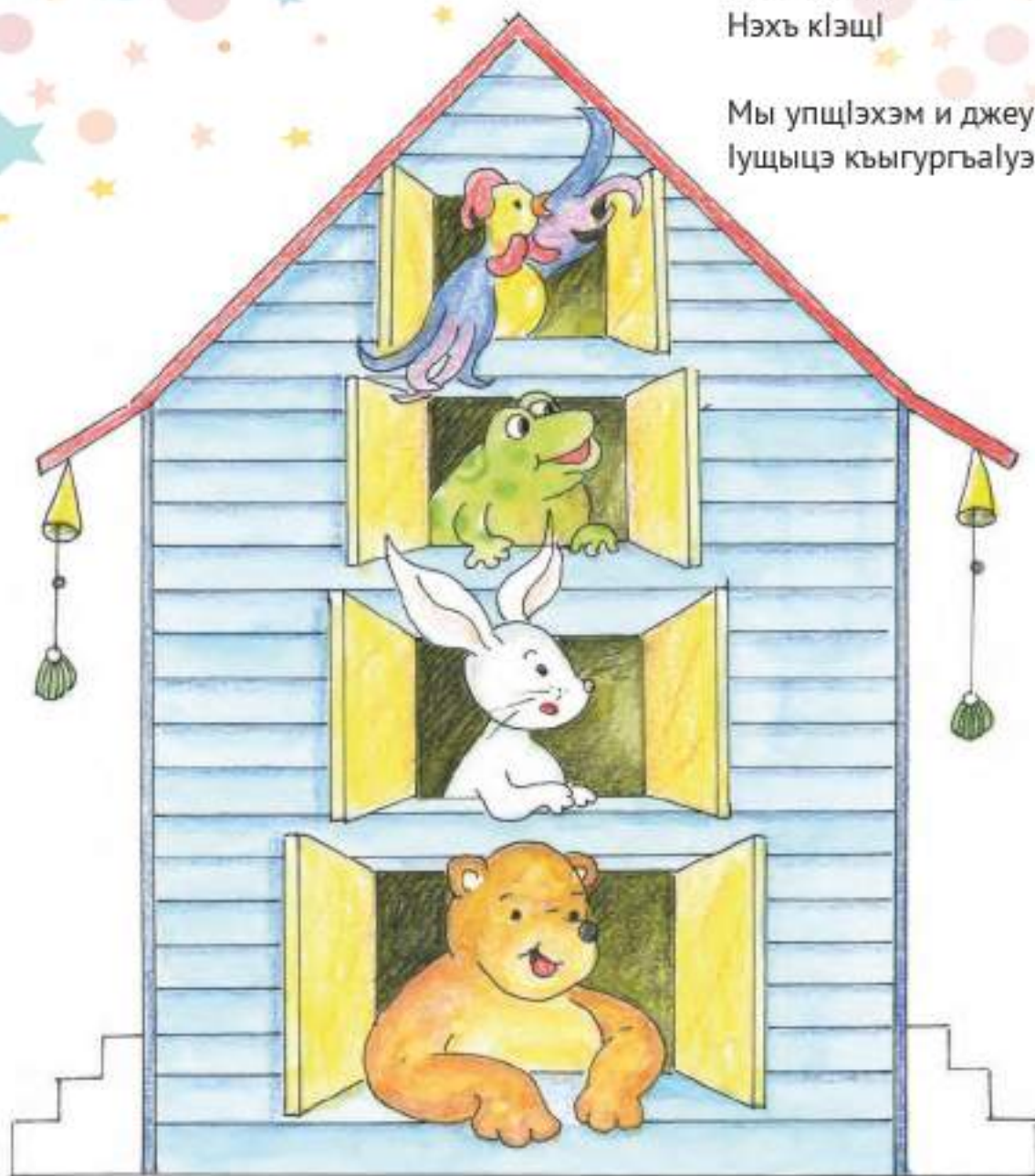
Зысэгъэбыллы
Зысэгъэбыллы
Сыд слъэгурэ?
Цыгъонэшъу сэльэгъу,
сэщ нахь цыкы.

Сыщыс
Сыщыс
Сыд слъэгурэ?
Зы мамун сэльэгъу,
сэщ нахь лэпсынклэ лъэпсынкл

Нэхь льягэ
 Нэхь льяхьшэ
 Нэхь кыхь
 Нэхь клэцл

Мы упщлэхэм и джеуапхэр
 лущыцэ кыгургьалуэ.

Дэтхэнэр нэхь льягэм щыпсээрэ?

Дэтхэнэр нэхь льящлэм щыпсээрэ?

Хэт, адакьэм нэхьрэ нэхь льящлэм, тхьэклумэкыхьым нэхьрэ нэхь льягэм
 щыпсээрэ?

Хэт, мыщэм нэхьрэ нэхь льягэм, ауэ адакьэм нэхьрэ нэхь льящлэм щыпсээрэ?

Адакьэм нэхьрэ нэхь льящлэм икли хьэндьркьуакьуэм нэхьрэ нэхь льящлэм
 щыпсээр хэт?

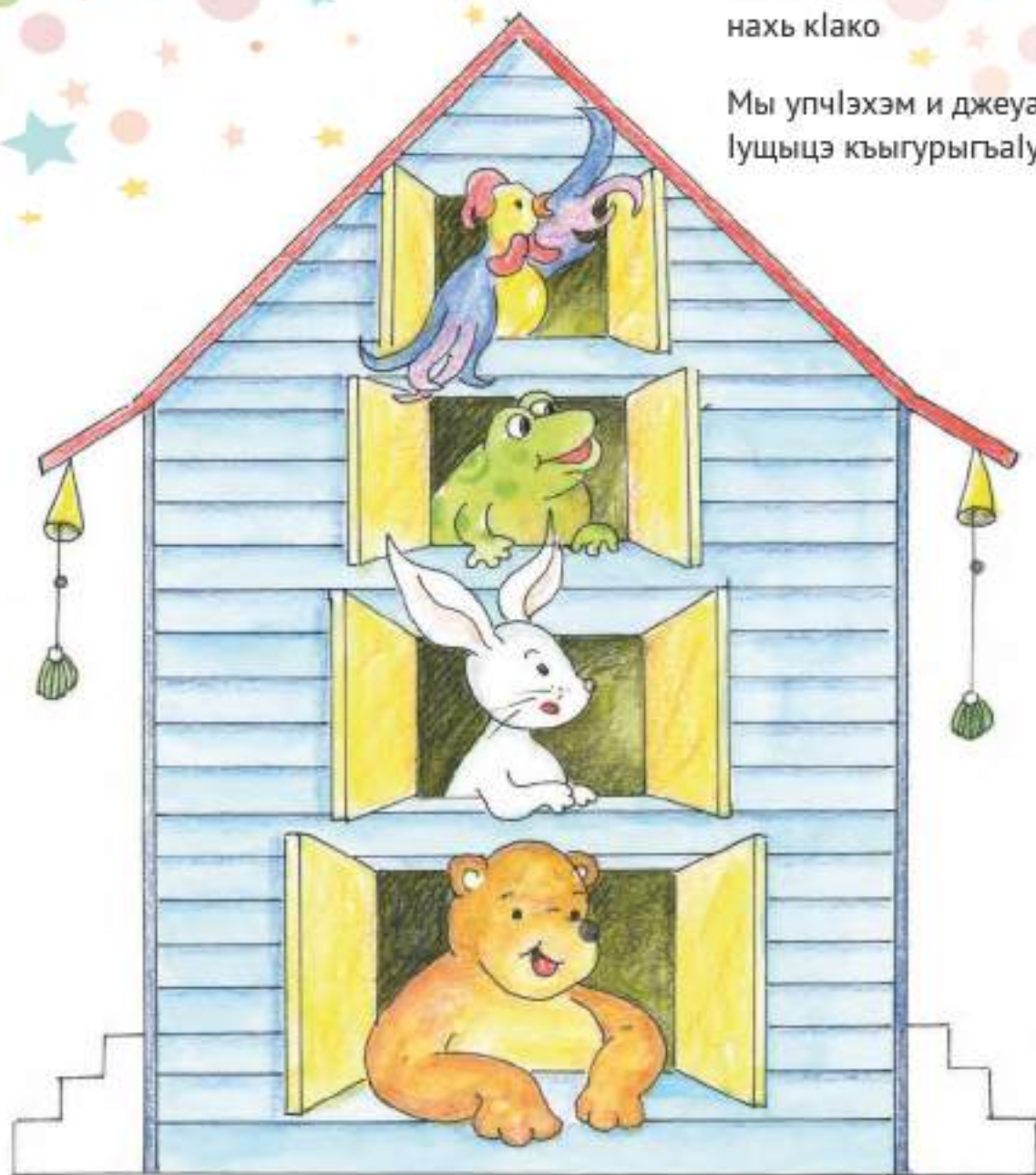
Дэтхэнэ клапсэр нэхь кыхь?

нахь льягэ
нахь лъхъанчэ
нахь клыхь
нахь клако

Мы упчлэхэм и джеуапхэр
лушыцэ кыгурыгыалу.

Тары нахь льягэм щыпсээрэ?

Тары нахь лъхъанчэ щыпсээрэ?

Хэт, атакъэм нахьрэ нахь лъхъачэм, тхъэклумкыхьэм нахьрэ нахь льягэм
щыпсээрэ?

Хэт, мышъэм нахьрэ нахь льягэм, ау атакъэм нахьрэ нахь лъхъачэм щыпсээрэ?

Хэт, атакъэм нахьрэ нахь лъхъачэм ыкли хъэнтгыракъом нахьрэ нахь лъхъачэм
щыпсээрэр?

Тары клапсэ нахь клыхьэр?

ТхэкIэ, еджэкIэ зызогъащIэ.

В В

вэ ва вы ву ви

Вагъуэ

__ а __ э

Абрэмывэ

... б... .. мы ... э

Вакъэ

__ _ къэ

Зыри зимыIэм выжытI иIэт.
ВыжытIым я вагъуэр ижат.
Вагъуэ зэшиблым хэхъэжат.

Дж Дж

джэ джа джу джы джи

Джэду

__ э д у

Джэд

__ э д

Джэш

__ э __

Си гъунэгъур мыувыIэ
И хъыбархэм кIэ имыIэ.

Тхаклэ, еджаклэ зэтэгъашлэ

В В

вэ ва вы ву

Вагон

__ г __ н

Дж Дж

джэ джа джу джы

Къуаджэ

__ дж __

Гъунджэ

__ э

Джэнчы

Дж __ ч __

ТхэкIэ, еджэкIэ зызогыщIэ.

Къ къ

къэ къа къы къи

Къанжэ

__ а __ ж __

Къру

__ р __

Къаз

__ а __

Къу къу

къуэ къуа къуу къуи

Къуажэ

__ а __ э

Къуэлэбзу

__ э __ э __ з __

Къуаргъ

__ а __ гъ

Инэ мыкъуэ

Инэ инэ – Инэмыкъуэ – Мыкъуэ щхьэл – Щхьэл къутэ – Къу-
тэрауэ

Тхаклэ, еджаклэ зэтэгъашлэ

Къ къ

къэ къа къы

Къандж

_ а _ ж

Псыхау

_ ы _ у

Къаз

_ а _

Къу къу

къуэ къуа къуу

Къуаджэ

_ а _ э

Къолэбзыу

_ о _ э _ з

Къолэжъ

Къ _ л _ жъ

Инэмыкъо

Инэ инэ – Инэмыкъо – Мыкъо шъхъал – шъхъал

къутэ – Къутэрауэ

ТхэкIэ, еджэкIэ зызогыащIэ.

Ль ль

лъэ лъа лъы лъе

Лъэпэд

__ э __ э __

__ _ _

Лъакъуэ

__ а __ э

__ _ _

Лъэрыжэ

__ э __ ы __ э

__ _ _

Уафэм уиплъэм, уиплъэм аддэ
Мазэм зы мэлыхъуэ къуош.
Мэл егъэхъу мэлыхъуэ дадэ
И мэл псори вагъуэ сфIошI.

ЛI лI

лIэ лIа лIы лIе

ЛIы

__ ы

__ _

ПлIы

П __ ы

__ _ _

Сыджэла? Сыджэла? Фэбжьыр сигум
ежэла? Ежэла?

Тхакіэ, еджакіэ зэтэгъашіэ

Ль ль

лъэ лъа лъы лъей

Лъэпэд

Ль _ _ _ _

Лъакъо

_ а _ о

Лъэрычъ

_ э _ ы _

Уашъом уиплъэмэ, уиплъэмэ адди.
Мазэм зы мэлахъо къещы.
Мэл егъэхъу мэлахъо татэ.
Имэл пстэури жъуагъо сшлошы

Лі лі

лэ ла лы

Лы

_ ы

Плы

П _ ы

Сытефагъа? Сытефагъа? Узыр сигу
еклолагъа?

ТхэкIэ, еджэкIэ зызогъащIэ.

Гъ Гъ

Гъэ Гъа Гъы

Гъагъэ

а э

Бгъэ

Б э

Дыгъэ

ы э

Гъатхэ хъуащи гъагъэ цыкIухэр
Куэдэ дахэу къэгъэгъащ.

Гъу Гъу

гъуэ гъуа гъуу гъуей

Гъуджэ

дж

Лэгъупыкъу

э п къу

Щхъэгъубжэ

э б э

Гъатхэ дахэм содэхашIэ
Дуней дахэр инщ.
Уэ удахэм сэ сыдахэщ
Дахэу щыIэр минщ.

Тхаклэ, еджаклэ зэтэгъашлэ

Гъ Гъ

ГЪЭ ГЪА ГЪЫ

Къэгъагъэ Къ_гъ_гъ_

Бгэжъ Б__жъ

Тыгъэ __гъ_

Гъатхэ хъугъэзы къэгъагъэ цыкӀухэр дэхэдэдэу кырехы.

Гъу Гъу

ГЪУ ГЪО

Гъунджэ __дж_

Шыуанкъопс __анкъопс

Шъхъангъупчъ Шъ__н_упчъ

Гъатхэ дахэм седэхашэ
Дунае дахэр ины.
О удахэмэ сэ сыдах
Дахэу щыгэр мины.

ТхэкIэ, еджэкIэ зызогыащIэ.

Хь хь

хьэ хьа хьы хьей

Хьыринэ

__ ы __ и __ э __

Хьыджэбз

__ ы __ э __

Жыхапхьэ

__ ы __ а __ э __

Хьыджэбз цыкIухэр кьэпхьэращ.
Я хьыринэр щIаупскIащ.

Хьу хьу

хьуэ хьуа хьуей

ХьумпIэцIэдж

__ м __ э __ э __ ж __

Мэлыхьуэ

__ э __ ы __ э __

Сэ ин сыхьум сэ ин сыхьум
Мазэм вагьуэм сыльэтэнщ.
Сыльэтэнщи уафэ кьащхьуэм
Дадэр мазэм кьызгьуэтэнщ.

Тхаклэ, еджаклэ зэтэгъашлэ

Хъ хъ

ХЪЭ ХЪА ХЪЫ

Хъэрэн

__ р __ н

Хъульфыгъэ

__ ы __ э

Пхъэнкыпхъ

__ хъ __ пхъ

Хъу хъу

хъу хъо

Пчэндэхъу

__ ч __ н __ э __ у

Мэлахъо

__ э __ а __ о

Сэ ины сызыхъуклэ Сэ ины сызыхъуклэ
Мазэм жъуагъом сылъэтэн.
Сылъэтэны уашъо къащхъом
Татэр мазэм къызгъотэн.

ТхэкIэ, еджэкIэ зызогъащIэ.

Дз дз

дзэ дза дзы дзу дзей

Дзэ

__ э

__

Дзыгъуэ

__ ы __ э

__ _ _ _

Дзэл

__ э __

__ _ _

Дзыуэ дзыуэ - Iэбэ дзыуэ - Уэрэ сэрэ
Дыгъэджэгy - Къащтэ Iэбэр - Къащтэ Iэпэр
Дзыуэ дзыуэ - Дзыуэ нэгy

Хь хь

хьэ хьа хьы

Хьэ

__ э

__

Хьэблэ

__ э __ э

__ _ _ _

ХьэщIэщ

__ э __ э __

__ _ _ _

Тхаклэ, еджаклэ зэтэгъашлэ

Дз дз

дзэ дза дзы дзу дзо

Бадзэ

__ э

__

Дзэ

__ ы __ э

__

Дзыо

__ э __

__

Дзыо дзыо - лэпэ дзыо - орэ сэрэ
Тыгъэджэгү - Къащтэ лэпэр - Къащтэ лэпэр
Дзыо дзыо - дзыо нэгү

Хь хь

хьэ хьа хьы хьи

Хьэ

__ э

__

Хьаблэ

__ а __ э

__

Хьаклэщ

__ а __ э __

__

ЕТХУАНЭ ТЕМЭ. ЗЫГЪЭПСЭХУГЪУЭ

Налшыч и теплэ

Мыекьуапэ и теплэ

Сохъум и
теплэ

Ижь ижыжым си зыгъэпсэхугъуэм
Ди хэкум сыщыгъэщ.

Куэдэ си гуапэщ.
Псори зэзгъэлыгъуну сыхуейщ.
Налшыч, Мыекьуапэ, Сохъум

ЯТФЭНЭРЭ ТЭМЭ. ЗЫГЪЭПСЭФЫГЪУ

Налчик и теплэ

Мыекьюапэ и теплэ

Сохъум и
теплэ

Ыужьдэдэ сизыгъэпсэфыгъом
ти хэкум сышы.

Бо си гуапэ. Пстэуири
зэзгъэлыгъунэу сфай Налчик,
Мыекьюапэ, Сохъум...

1 Япэ ыхъэ. Едалуэ, дэнэхэр зэрагъэлыагъуну хуей?

2 Хэкум дэтхэнэ щыплэхэр щыпльагъуну ухуей? Уи гъусэмрэ уэрэ къэфпсэль.

Питза гуэлыр

Кхьухь

Лъэмыж пльыжьыр

Сосрыкьуэ

Налшыч Паркьыр

Абхъаз утыкур

Горки Паркьыр

Псыежэх лүфэр

1 **Едэу. Тьдэжхэр (Ахьылхэр) зэрагьэльэгүмэ якласа?**

2 **Хэкум тьдэжьЧыплэхэр щыплээгунэу уфай? Уи гьусэмрэ орырэ шьугушы.**

Питза голыр

Кьухь

Лъэмыдж плыжькьыр

Саусырыкьо

Налчик Паркьыр

Абхьаз утыкур

Горки Паркьыр

Псыечэх лупэр

3

4 БзэзехьэкIэ - Бзэхэгъуазэ

Хасэм кыщытпоплъэхэ.

Къэбардейм Iуащхьэмахуэр щызэдгъэлыагъунщ.

3

4 Бээзехьаклэ - Бээхэгьуазэ

Хасэм кьыщытпэплэх.

Налчикым Ушъхэмафэр щызэтэгьэльэгьу.

5 Дэнэ ахэр зыдэщылэр?

Пэрыт: Жансет, си гугъэмкэ дыгуэщаш.

Жансет: Пэжш, куэду сешаш.

Пэрыт: Сэри сымэжэлаш.

Жансет: Абаткэ зыгуэрим деупщынщ.

Пэрыт: Жансет, Мы кьаклуэ Тхьэмадэм дегъэупщ!

Жансет: Уи махуэ фыуэ Тхьэмадэ!

Тхьэмадэ: Фи махуэ фыуэ!

Жансет: Зыгуэркэ дыноупщ! хьуну?

Тхьэмадэ: Сыт щэмыхьунур, фыкьеблагэ.

Жансет: Дэ Тыркум дыкьиклащ. Ди гугъэмкэ дыгуэщаш.

Тхьэмадэ: Дэнэ фыклуэрэ?

Пэрыт: Адыгэ Хасэм доклуэ. Ди ныбжьэгъухэмрэ дэрэ дызэргъуэтыну.

Тхьэмадэ: Фымыгузавэ, фыпэгъунэгъуш. Мис мыбыкэ занщлэу фыклуэ. Тиятрэм и гупэмкэ фыклуэ фымгужьей.

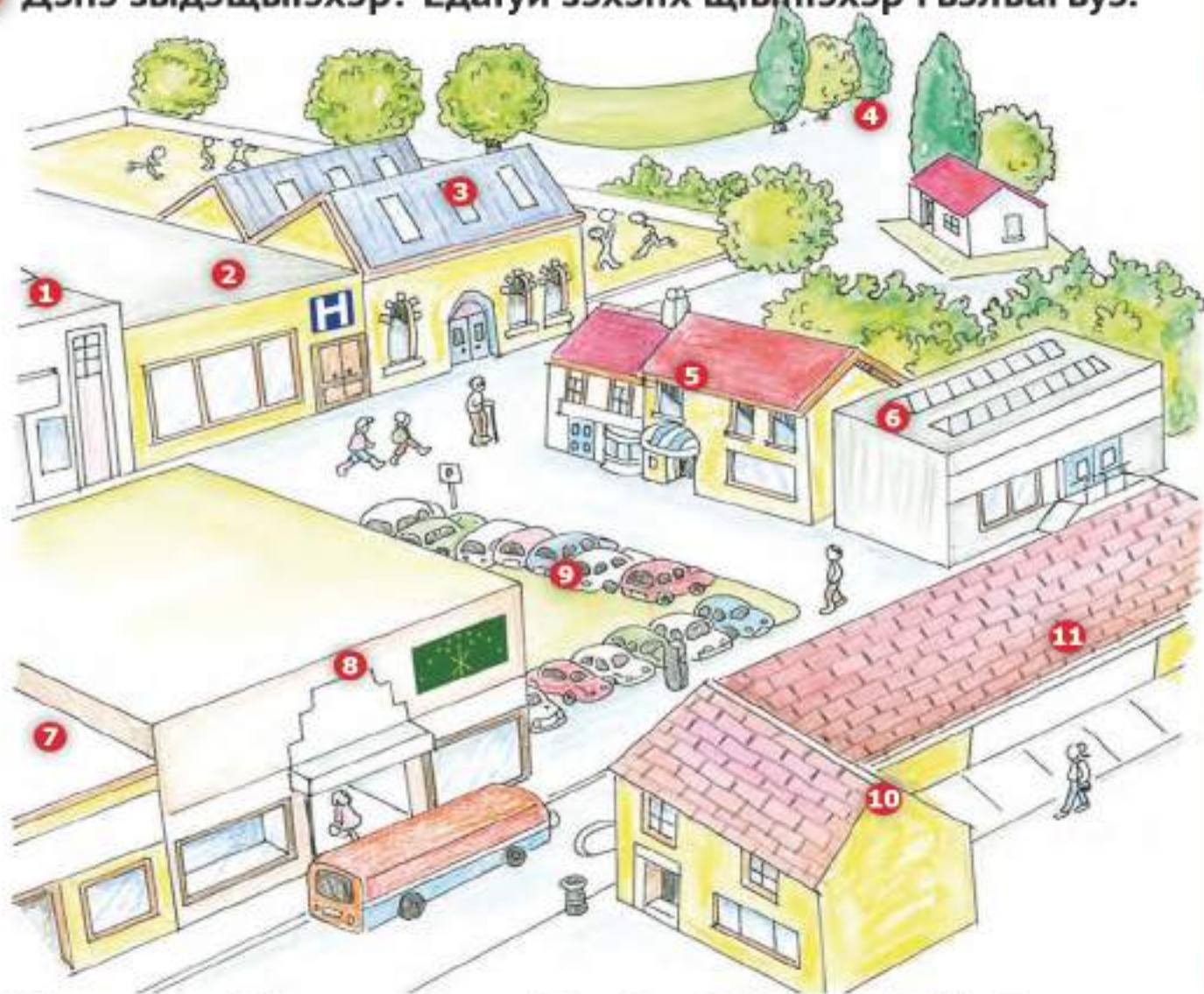
Библиотекам фынэсым ижьымкэ вгъаш, абдеж дьдэм шхаплэм и гупэм щыфлягъунуш.

Пэрыт: Жьыщхьэмахуэ ухьу Тхьэмадэ!

Жансет: Узыншэу.

Тхьэмадэ: Фыкэ.

6 Дэнэ зыдэщылэхэр? Едалуи зэхэпх щыплэхэр гьэлыагъуэ.

1- Тиятр

2- Сымэджэщ

3- Еджанлэ

4- Парк

5- Шхаплэ

6- Библийотека

7- Тыкуэн

8- Хасэ

9- Гуувьплэ

10- Поштзехьаплэ

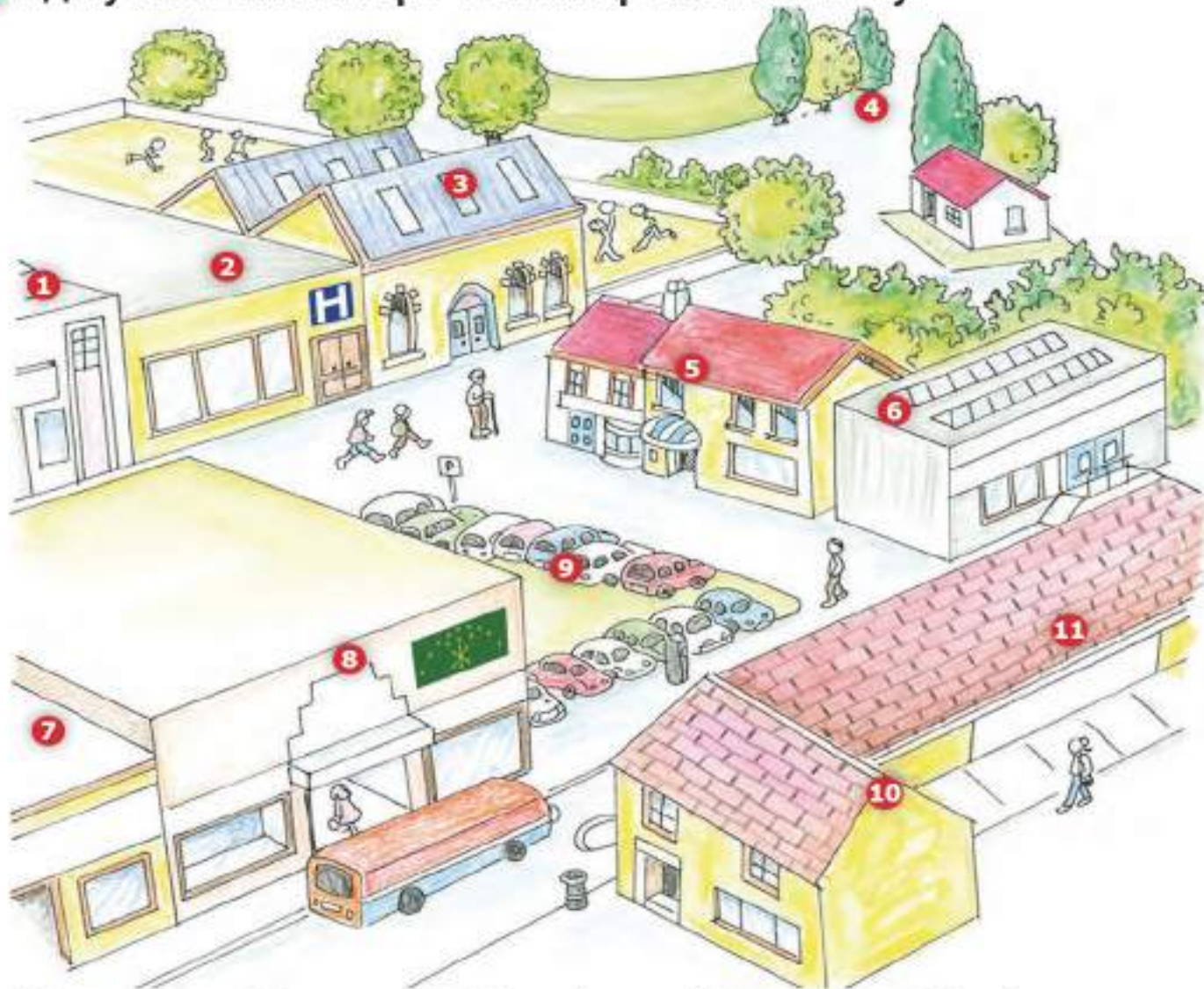
11- Музей

5 Тыдэ шылэх?

Пэрыт: Жансэт, (мо) кьаклорэ тхьаматэм (лым) тегъэупчл.
Жансет: Уи мафэ шлу Тхьаматэ!
Тхьаматэ: Уи мафэ шлу!
Жансет: Хьунэу щытмэ зыгорэклэ усэупчлынэу сыфай. (Усэупчышьюцта?)
Тхьаматэ: Хьун, сыкъэдало.
Жансет: Тэ Тыркуем тыкьеклы. Тыклодыгьэклэ сенэгуе.
Тхьаматэ: тыдэ шьуклора?

Пэрыт: Адыгэ Хасэм тэкло. Ти ныбджэгьухэмрэ тэрырэ хасэм тыщызэлуклэщт.
Тхьаматэ: Шьумыгумэкл блэгъэдэд. Занклэу шьуклу. Шхаплэм шьублэкл. Библиотекэмди (дэж) джабгьумклэ къэжьугъаз. Джарыдэдэм шьуиджабгьуклэ къэшьюльэгьущт.
Жансет: Опсэу!
Пэрыт: Хьярклэ !
Тхьаматэ: Гьогумаф!

6 Едэлу ыкли зэхэпхырэ чыплэхэр къэгъэлыагьу.

1- Театр	2- Сымэджэщ	3- Еджапл	4- Парк	5- Шхаплэ
6- Библиотек (тхыль ун)	7- Тучан	8- Хасэ	9- Кугъэуцупл (автопарк)	10- Почтэун
				11- Музей

7 Бээзехьэклэ - Бээхэгьуазэ

Музейр Ащэмэз и сэмэгүмклэ щытщ.
Библиотекар Ащэмэз и ижьымклэ щытщ.

Пэрыт Ащэмэз и гупэмклэ щытщ.
Жансет Ащэмэз и щыбагьымклэ щытщ.

7 Бээзехьаклэ - Бээхэгъуазэ

Музейр Ащэмэзы и сэмэгумклэ щыт.
Библиотекар Ащэмэзы и джабгъумклэ щыт.

Библиотекар **р** еджапэм **м** и ижымк**лэ** щытц.

Музейр **р** еджапэм **м** и сэмэгу**мк**лэ щытц.

Еджапэр **р** Библиотека**м**рэ музей**м**рэ я зэхуакум **м** дэтц.

8 Дауэ фыкгуэфын?

Мыбдежым
фыщытц.

Библиотека

Еджап

Музей

Библиотекарь еджапым и джабгумкэ щыт.
Музейр еджапым и сэмэгумкэ щыт.
Еджапэр Библиотекамерэ музеймерэ язэфакум дэт.

8 Тауцтэу шьуклошьуын?

Мыдежым
шьущыт..

9   **Едауи гъэлыагъуэ.**

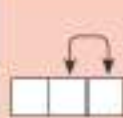
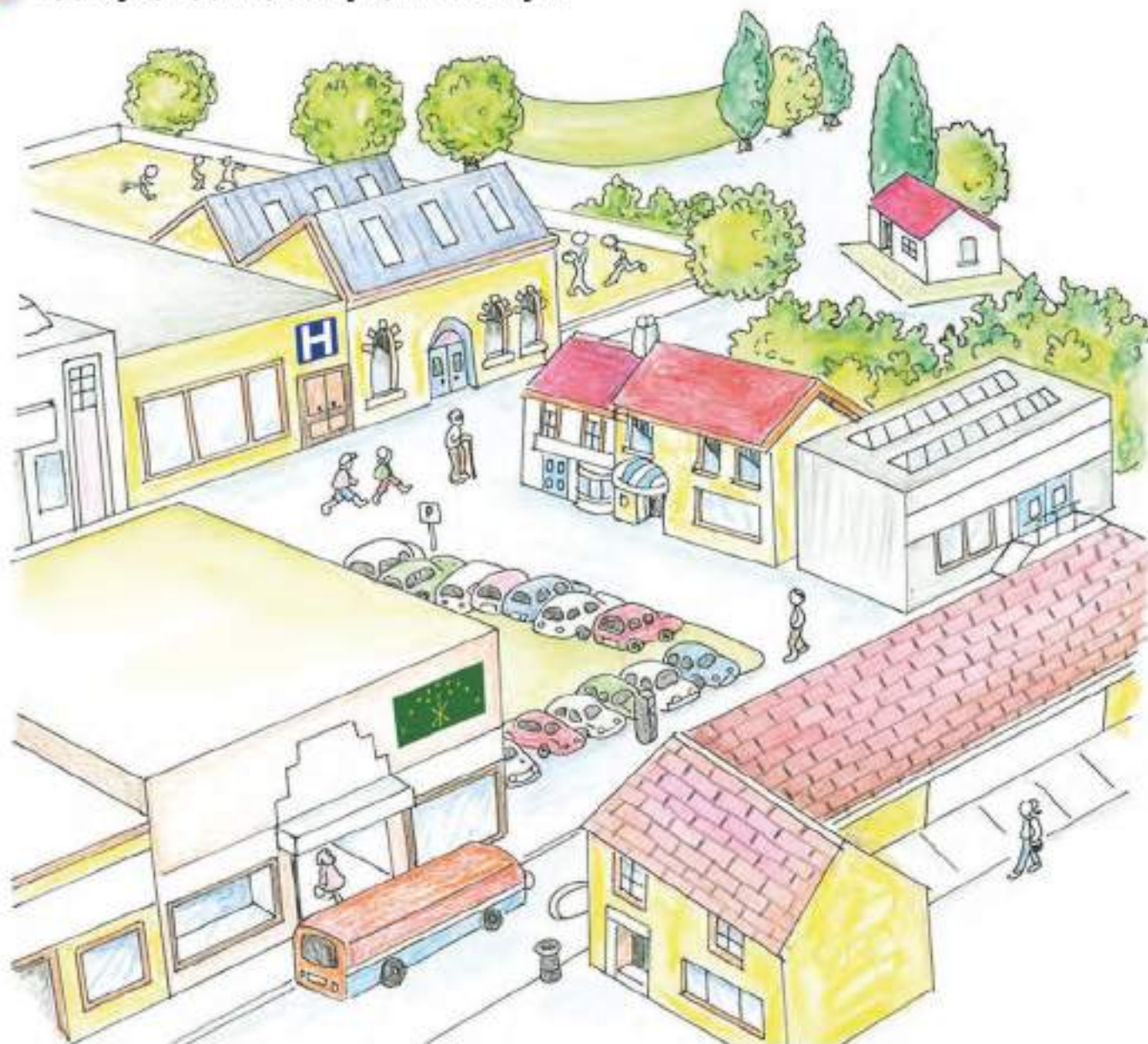
- 10 **Иджы фэр фэру зыр зым физэупщӱ. Гъуэгухэм щыгъуазэ зыхуэфщӱ. Картэм ит щыплэхэр жыфӱэурэ фыкӱэу. Картэ пылъхэр тхылъым и иужьым тетщ.**

9   Едәлуи кьэгьэлягьу.

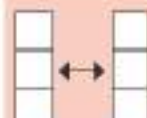

10 джы шьор шьорэу зыр зым шьуэупчл. Гьогухэм щыгьуазэ зыфэшьушл. Картэм имьт чьыплэхэр кьэжьугьот. (Картэ пылхьэр тхьльым иужьым тет.)

11 Едалуэ, еджэ, захуэ, мызахуэ.

Бгъуритц - Бгъэдэтц
Къыбгъуритц
Къыбгъэдэтц

Къыпэщытц - Пэщытц

1- Библиотекар шхаплэм и гупэм къитц.

нтлэ хьэуэ

2- Гур тыкуэныщлэм бгъэдэтц.

нтлэ хьэуэ

3- Кинор есыплэм къыбгъэдэтц.

нтлэ хьэуэ

4- Еджаплэр поштзехьэплэм бгъуритц.

нтлэ хьэуэ

5- Паркъыр шхаплэм и гупэм къитц.

нтлэ хьэуэ

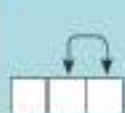
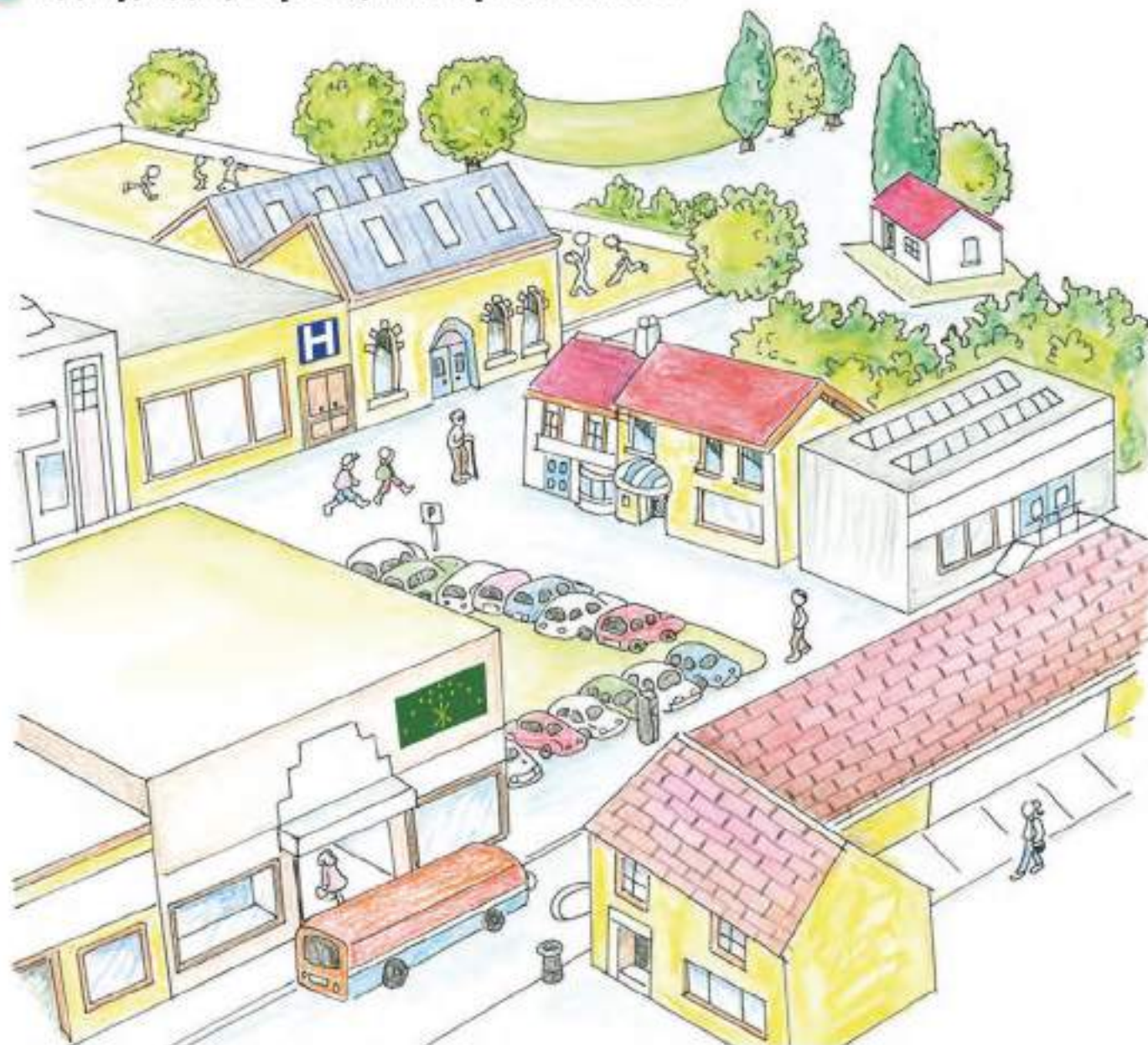
6- Автобус къэувылэплэр гу къэувыплэм и гупэм къитц.

нтлэ хьэуэ

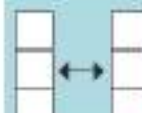
7- Есыплэр еджаплэм къыпэщытц.

нтлэ хьэуэ

11 Едэлу, едж, тэрэза, мытэрэза кьало.

Къыбгъэдэт

Къыпыщыт

- 1 – Библиотекэр (тхыль унэр) шхаплэм къыпэчынатI.
- 2 – Автопаркыр тучаным къыбгъодэт.
- 3 – Кинор есыплэм къыгот.
- 4 – еджаплэр почтэунэм къыбгъодэт.
- 5 – паркыр шхаплэм къыпэчынатI.
- 6 – Автобус уцуплэр автопаркым къыпэчынатI.
- 7 – Есыплэр еджаплэм къыпэчынатI.

ары

хьэлу

ары

хьэлу

ары

хьэлу

ары

хьэлу

ары

хьэлу

ары

хьэлу

ары

хьэлу

ТхэкIэ, еджэкIэ зызогъащIэ.

ЩI щI

щIэ щIа щIы щIу

ЩIыльэ

_ ы _ э

ЩIымахуэ

_ ы _ а _ э

ЩIакхъуэ

_ а _ э

Къуэжыхь

-Уафэм щыкъарэ щыкъарэ

-ЩIыльэм щыкъарэ гъуджэ

-Хъэцыбанэ гъэгъу

-ПхъэгъуркIэщып.

-Пшэ – мыл – мафIэ – псыдзэ

ФI фI

фIэ фIа фIей фIы

ФIанэ

_ а _ э

ФIыIэмыщI

_ ыIэ _ ы _

МафIэ

_ а _ э

Лъагъуныгъэр сэ къызоIэфIэкIри,
си нэр нысфIоплъэкI.

Тхаклэ еджаклэ зэсэгъащлэ.

Ч| ч|

члэ чла члы

Чыгу

_ _ г _

Чырыкly

_ ы _ р _ _

Гьучлы

_ у _ _

- Уашъом щыкъарэ щыкъарэ
- Чыгум щыкъарэ гъунджэ
- Хьэцыпанэ гъэгъу
- Пхъэгъурклэщып.
- Пщэ – мылы – машло – псыдзэ

Ш|у ш|у

шly шlo

Шуанэ

_ _ _ н _

шlomykl

шl _ _ ы _

Машlo

_ _ шl _

Лъэгъуныгъэр сэ кысэлэшlоклыри,
си нэ кыюплъэкl.

ТхэкIэ, еджэкIэ зызогъащIэ.

КI кI

кIэ кIы кIа

КIэпхъ

__ э __

__ _ _

КIэртIоф

__ э __ о __

__ _ _ _

КIапсэ

__ а __ э

__ _ _ _

Къэмбот, лъакъуэ кIыхъ
КIэн къэхьы дьджэгунщ
ПIастэ къэхьы зэдэтшхынщ
Лъакъуэ къэхьы дыкIуэжынщ.

КIу кIу

кIуэ кIуа кIуей кIуий

КIуркIунау

__ р __ а __

__ _ _ _

ЩIэрыкIуэ

__ э __ ы __ э

__ _ _ _

Зэлуробзаери бажэр Iуашхъэм тесщ. Дыгъужьыр блэкIрэ пэт кърохъэлIэ.

- Шхошх апщий, бажэ цыкIу.
- Упсэу апщий, дыгъужьыжь. Дэнэ уежьа?
- ЩакIуэ сокIуэ.
- ЩакIуи?
- НтIэ, щакIуэ. УхущIыхъэnumэ узэдэсшэнщ.
- Сыт къэпщэкIур?
- Iэджи кызоощэкIу. Мэзбжэн, щыхъ, бланэ, бжьо.

Тхаклэ, еджаклэ зэтэгъашлэ.

Кl кl

клэ кly кла

Кlэнкэ

__ э __

Кlэпхын

__ э __

ын

Кlапсэ

__ а __

э

Кly кly

кly

кло

Макло

__ а __

Мышкly

__ ш __

у

Зэлубзеежьэу баджэр lуашьэм тес. Тыгъужьыр блэкly пэгрэ кырехьалэ.

- Хьэлэл пфэхьу, баджэ цыкly.
- Опсэу, тыгъужьыжь. Тэдэ уежьагъ?
- Щакlo сэкlo.
- Щакloи?
- Адэ, щакlo. Уахьтэ уиэмэ уздэсшэн.
- Сыд кьэпщэкlyрэ?
- lаджи кьысэщэкly. Мэзбчэн, щыхь, бланэ...

ТхэкIэ, еджэкIэ зызогыщIэ.

ПI пI

пIэ пIа пIы пIей пIий

ПIэ

_ э

__

ПIастэ

_ а _ _ э

__ _ _ _

ТкIуэпс

_ _ э _ _

__ _ _ _

ТI тI

тIэ тIа тIу тIий тIей

ТIы

_ ы

__

ТIу

_ у

__

ТIакъуэ

_ а _ э

__ _ _ _

Тхаклэ, еджаклэ зэтэгъашлэ

ПІ пІ

пІа пІэ пІы

ПІэ

_ э

ПІастэ

_ а

_ э

ТкІопс

_ о

ТІ тІ

тІэ тІа тІы

ТІы

_ ы

ТІаркьо

_ а

_ о

ТхэкIэ, еджэкIэ зызогыщIэ.

Ц Ц

цы цэ ца цей ций

Цы

__ ы

__ _

Цыпх

__ ы

__ _ _

Хьэцыбанэ

__ э __ ы __ а __ э

__ _ _ _ _

Мыщэ
Мыщэ бацэ
Мыщэ щхьэцэ
Мыпхуэдизу
Щхьэ укьуацэ?
Цы щIомыпхьыр сыт
Льэбыцэ

ЦI ЦI

цIэ цIа цIей цIы

Цыв

__ ы

__ _

ХьэпIацIэ

__ э __ а __ э

__ _ _ _ _

ЦынцIыр

__ ы

__ ы

__ _ _ _ _

КIэпхь
Си кIэпхь цIыкуу си нэлуцэ
Зи кIэ цIыкIур дэзысей.
ЦIыхухэр дыджмэ уогужьейри
Уи гьуэ цIыкIум зыбодзэж

Тхаклэ, еджаклэ зэтэгъашлэ.

Ц Ц

цы цэ ца

Цы

__ ы

__

Цыпх

__ ы

__

Хьацлыпанэ

__ а __ ы __ а __ э

__

Мышэ
Мышэ пацэ
Мышэ шхьэцэ
Мыфэдизэу
шхьэ укьуацэ?
Цы шломыпхыр сыт
Льэбыцэ

Ці ці

цлэ цла цлы

Хьацлэ-паці

__ а __ э- __

__ ці

Цынцлыр

__ ы

__ р

__

Цлэ

__

__

Чьыгышхьацыз
Си чьыгышхьацыз цыкуу си нэгъуцэ
Зи клэ цыклур дэзысей.
Цыфхэр кьузэцлэцлэклэ огузажьозы
Уи гьуэ цыклум зьодзэжы

ТхэкIэ, еджэкIэ зызогъащIэ.

Кхъ Кхъ

КХЪЭ КХЪА КХЪЫ

Кхъахэ

__ а __ э

Кхъэлэгъунэ

__ э __ э __ э

Бэкхъ

__ э __

Кхъу Кхъу

КХЪУЭ КХЪУА КХЪУЕЙ

Кхъухъ

__ __

__ __

Кхъужьей

__ е __

Кхъузанэ

__ а __ э

Тхаклэ, еджаклэ зэтэгъашлэ.

ЦУ цу

цу цо

Цу

__

__

ЦУакъэ

__ КЪ__

__

ЦУмпэ

__ М __

__

ТІу тіу

тіу тіо

2

ТІу

__

__

ТІуазэ

__

__

Тхэккэ, еджэккэ зызогыщкэ.

Я я

я

Яткэ

__ э

__

Яжкэ

__ э

__

Ю ю

ю

Юри

__ и

__

Юнус

__ у

__

Юсуф

__ у

__

Тхаклэ, еджаклэ зэтэгъашлэ.

Я я

я

Ятлэ

__ э

Яжьэ

__ э

Ю ю

ю

Юри

__ и

Юныс

__ ы

Юсыф

__ ы